

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI
BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXVIII.

ČÍSLO 12

DECEMBER 2020

Príprava

Charita funguje - Birmovka - Betlehenské svetlo - Príhovor kňazov
Deň so šéfkuchárom - Rozhovor s lekárkou - Máme na viac - Sviatosti

Online detské sväté omše s pátrom Jankom mali mnoho divákov, november 2020

Byť pripravený aj v zdanlivej nepripravenosti

Ak sa nemýlim, heslo skautov znie: „Buď pripravený!“ Kedysi v dobách nie až tak „dávno minulých“ sme mali takéto heslo ako pionieri. Starší (a tí v mojom veku) si zrejme na to dobre pamätajú. Buď pripravený... lebo nikdy nevieš, kto alebo čo ti príde do cesty... alebo aby ťa nejaká situácia či problém nezaskočil.

Lenže je možné byť pripravený na všetko, čo sa stane? A ak áno, ako na to? Zrejme to bude skôr o hľadaní ako o instantnom, rýchlom riešení.

Mne osobne tento rok priniesol niekoľko prekvapení a priznám sa, že takmer na žiadne z nich som pripravený nebol, resp. som také niečo nečakal. Málokto z nás napríklad tuší, že sa Slovensko v marci stane súčasťou celosvetovej pandémie infekčného ochorenia. Veľkú noc sme prežili bez verejného slávania, potom sme prežili znovuoživenie chrámov a opäť aj sprísnenie a znovuzatvorenie... Ale môžem povedať - „prežili sme“.

Počas tohto obdobia som zažil viaceré chvíle, na ktoré som nebol pripravený, ale opäť môžem skonštatovať - „prežil som“. To moje „prežil som“ môže vyznievať (a určite na prvý pohľad aj vyznieva) pasívne, ale nie je to tak. Vo všetkom tomto som mal možnosť znovu objavovať seba, tých druhých a aj svoj vzťah k Bohu. Veta, ktorú veľaokrát opakuje moja mama - „Boh síce dopustí, ale neopustí.“ - som opäť zakúsil na vlastnej koži. On ma neopustil a vždy bol a je pripravený stáť pri mne, dokonca ma počúvať, vnímať aj moje prešľapy, či už tie na mieste, alebo tie „cez“ a priniesť mi tak svoje milosrdenstvo.

Koniec-koncov, o čo ide v pripravenosti? Predsa o prežitie alebo ako sa píše v Biblii: „Ak vytrváte, zachováte si život.“ (Lk 21,19) A nejde tu o to pasívne prežitie v zmysle „tu ma posadíte a ja to tu už nejako prežijem“, ale o prežitie, v ktorom môžem objaviť hĺbku vzťahov k iným, k Bohu, ale aj k sebe.

V jednom žalme sa píše: „Budem počúvať, čo povie Pán Boh, on ohlásí pokoj svojmu ľudu.“ Práve v tomto žalme vidím odpoveď na to, ako byť v tej mojej nepripravenosti pripravený na to, čo príde, na to, čo nečakám...

Čas adventu je čas očakávania a ja budem čakať, snažiť sa počúvať, s čím opäť bude chcieť prísť do môjho života Boh.

Text: Libor Straka, dekan

Kresba: Zinka Visić, 2.A, piaristická ZŠ

Charita funguje i napriek ťažkým podmienkam

Charita - dom sv. Vincenta funguje v núdzovom režime i napriek ťažkým podmienkam počas koronakrízy. Veľkou a nezištnou podporou je pre ňu pomoc od spoločnosti Philip Morris Slovakia s.r.o.

Ľudia bez domova a taktiež ľudia z Útulku majú vďaka tejto firme možnosť prísť si po teplý zabalený obed, ktorý je zadarmo. Pracovníci zo spoločnosti vozia do charity každý deň 70 ks obedov. Obеды budú týmto spôsobom zabezpečené do 18. 12. 2020.

Tento rok sa tiež uskutočnila potravinová zbierka v hypermarkete Tesco v Prievidzi. Prebiehala od 19. novembra do 3. decembra. Štedrý nakupujúci ju mohli podporiť kúpou trvanlivých potravín a hygienických potrieb, ktoré následne putovali do charity. Od pondelka 21. decembra do stredy 23. decembra 2020 v čase od 9:00 do 11:00 bude charita zbierať ovocie a trvanlivé potraviny pre núdzných. Vaše dary bude-

me prijímať v budove charity na Košovskej ceste 19 (oproti firme Skanska - bývalým Banským stavbám).

Dagmara Pavlove

Bohatstvo samo o sebe nerobí človeka šťastným

„Duchu Svätý, príd!“ Netradične práve touto piesňou sa 29. 11. 2020, v prvú adventnú nedeľu, rozozvučal Kostol sv. Bartolomeja. V jeho laviciach sedelo približne 50 mladých ľudí očakávajúcich udalosť, ktorá prichádza iba raz za život, vstup do kresťanskej dospelosti - sviatosť birmovania.

Odmena za vytrvalosť, zázrak, požehnanie, radosť veriacich, naplnenie očakávania, aj týmito prívlastkami možno nazvať túto výnimočnú slávnosť. Sviatosť birmovania - „plnosť darov Ducha Svätého, aby sme sa vedeli orientovať v živote“ - prišiel mladým veriacim z Prievidze udeliť otec biskup Marián Chovanec.

„Ako sa ťa dotkol Duch Svätý počas dnešnej svätej omše?“ Zaznela otázka smerom k mladým. „Doslovne, cez otca biskupa!“ ☺ Ten sa vo svojej homilii zameral na životný príbeh Johna Rockefellera, ktorý bol svoj-

ho času najbohatším mužom v USA, prvým miliardárom. Na jeho príklade vysvetlil, že aj mladý John si najskôr myslel, podobne ako mnohí mladí dnes, že získať bohatstvo znamená stať sa šťastným. Svojou pracovitosťou nadobudol obrovský majetok, no pri oslave svojich 53. narodenín pochopil, že hoci bol veľmi bohatý, šťastným ho to neurobilo. Preto sa rozhodol začať pomáhať ľuďom vo svojej krajine z prostriedkov, ktoré nadobudol.

Aj birmovanci v tento deň vďaka otcovi biskupovi získali najväčšie bohatstvo Cirkvi, plnosť darov Ducha Svätého. Veríme, že si toto bohatstvo nenechajú iba pre seba, ale svoje dary a charizmy vložia do služby pre dobro všetkých ľudí v našom meste i všade, kam ich Duch Svätý pošle.

Text: Elena Blašková

Foto: Mária Melicherčíková

Aj s vašou pomocou môžeme zmeniť život rodinám v Afrike

Pandémia koronavírusu skomplikovala život mnohým chudobným rodinám v Afrike. Ocitli sa v zložitejšej situácii ako predtým. Milióny ľudí v Afrike je ohrozených hladom.

Situácia v Ugande

Mnoho mužov - žiteľov rodín prišlo v Ugande o prácu. Aby uživilí svoje rodiny, musia za prácou dochádzať do vzdialenejších väčších miest. Po odpočítaní nákladov na cestovné a ubytovanie zostane pre rodinu približne 15 eur. Vyžiť z tejto sumy nie je ľahké.

Dievčatá v Ugande sa vydávajú väčšinou ešte pred dovŕšením 18 rokov. Skorý vydaj mladých dievčat často vnímajú ako možnosť finančne zabezpečiť seba a svoju rodinu. Mnohé dievčatá v čase vydaja ešte nemajú ukončené ani základné vzdelanie. Realita mladých žien po vydaji ale nebýva ružová. Náročná finančná situácia ich núti nájsť si zamestnanie. Avšak bez potrebných vedomostí a zručností to majú s uplatnením na trhu práce náročné. Tieto ženy sú na okraji spoločnosti a často sú diskriminované.

Organizovanie kurzov pre mladé matky

S finančnou podporou Dobrej noviny Katolícka charita Tororo v Ugande koncom minulého roku zorganizovala 3-mesačné odborné kurzy šitia a kaderníctva určené pre mladé matky. Na kurzy sa prihlásilo asi 90 žien a 82 z nich kurz úspešne ukončilo. Takmer všetky ženy sa zamestnali alebo začali podnikat'. Vďaka kurzom sa dokázali postarať nielen o seba, ale aj o svoju rodinu. Katolícka Charita v Ugande v spolupráci s Dobrou novinou má v pláne pokračovať vo vzdelávaní mladých matiek aj v iných farnostiach, aby takto pomohli ďalším rodinám prekonať zlú finančnú situáciu.

Projekty Dobrej noviny

Okrem podpory vzdelávania mladých matiek v Ugande sa z peňazí vyzbieraných počas koledovania Dobrej noviny podporia aj mnohé ďalšie projekty v Etiópii, Južnom Sudáne, Kamerune a Keni. Podporí sa výstavba nemocníc, zdravotných stredísk, mnohým ľuďom sa zabezpečí prístup k pitnej vode budovaním studní, podporí sa výstavba škôl, škôlok, podporia sa rôzne kurzy pre získanie remeselných zručností pre deti z ulice a pod. Viac informácií o projektoch Dobrej noviny nájdete na ich webovej stránke www.dobranovina.sk.

Aj my máme teraz príležitosť pomôcť chudobným africkým rodinám tým, že podporíme projekty Dobrej noviny. Pozvime si koledníkov Dobrej rodiny alebo Dobrú novinu finančne podporme.

Elena Cagánová, členka Klubu priateľov misií

„Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“ (Mt, 25,40)

Ako hodnotíte uplynulý rok? Čo by ste našim farníkom zaželeli do toho nasledujúceho?

Marek Sabol: „Na hodnotenie, myslím si, máme dost všelijakých ‚odborníkov‘, lebo všetci všetko komentujú, kritizujú, vedia, čo sa malo a má urobiť, ale sami majú problém dať si do poriadku svoj vlastný život. Mňa osobne v týchto dňoch oslovuje text z knihy Jób: *„Tu Jób vstal, roztrhol si odev, oholil si hlavu, padol na zem, klaňal sa a povedal: „Nahý som vyšiel z lona svojej matky a nahý sa ta vrátim. Pán dal, Pán vzal, nech je Pánovo meno zvelebené!“ V tomto všetkom Jób nezhrešil a nevyriekol proti Bohu nič neprístojné.“* (Jób 1,20 - 22) A odporúčanie? Ak je Boh za nás, kto je proti nám? *„Kto nás odlúči od Kristovej lásky? Azda súženie, úzkosť alebo prenasledovanie, hlad alebo nahota, nebezpečenstvo alebo meč?“* Nám všetkým prajem vernosť a lásku ku Kristovi.“

Dominik Kučera: „Počas tohto roka som si často opakoval a zamýšľal som sa nad pápežským heslom Jána XXIII.: *„Oboedientia et Pax - Poslušnosť a pokoj.“* Znie to jednoducho, ale prijímať niektoré veci s poslušnosťou a zachovaním si pokoja si vyžaduje veľa námahy. Poslušnosť, ktorá nás učí aj pokore, v dnešnej dobe nie je „IN“ - veď mám svoje práva a práve tie práva ma častokrát môžu vzdäť od Krista. Preto som sa tento rok učil byť poslušnejším voči Kristovi a voči jeho nástupcom. No a myslím si, že práve to mi prinieslo aj hľadaný pokoj a radosť v ťažkých situáciách.“

Naším farníkom by som chcel do nasledujúceho roka zaželať to, čo nám odkázal sv. Ján Pavol II., keď bol na návšteve nášho krásneho Slovenska: *„Nebojte sa!“* Nebojme sa začať naplno milovať Krista. Keď sa Ježiša pýtali, aké je najväčšie prikázanie, odpovedal: *„Milovať budeš svojho Boha celým svojím srdcom... a druhé mu je podobné: Milovať budeš svojho blížneho...“* (Mt 22,37 - 39) Nehovorí: Pochopíš Boha, budeš mu rozumieť, pochopíš blížneho. Ježiš od nás chce, aby sme hlavne milovali. Preto sa nebojme milovať. Nebojme sa otvárať svoje srdce pre Krista a blížnych. To znamená nie sa pozeráť na druhých, akí sú, čo spravili, ako oni milujú... Odvahou je pozrieť sa na seba a začať od seba.“

P. Juraj Ďurnek

SchP: „Končiaci sa rok ma mnohému naučil, predovšetkým trpezlivosti. A priviedol ma tiež k ešte hlbšiemu poznaniu, kto je Pánom celej našej zeme aj našich životov. V našich piaristických školách a kostoloch nám chýbali počas zákazov zhromažďovania žiaci a ľudia. Uvedomil som si, aké vzácne sú kontakty a vzťahy. Na druhej strane som však vnímal, že tento čas môžem využiť na prehĺbenie vzťahu s Ježišom, čo sa mi, myslím, aj podarilo.“

Prajem všetkým v Prievdzi, aby dôverovali Bohu a nenechali sa oklamať duchom tohto sveta! Lásku k Bohu nás všetkých naučí milovať druhých ľudí tým správnym spôsobom. Tiež všetkým prajem, aby si uvedomili, aké je dôležité investovať svoj čas a pozornosť do mladých ľudí. Dôverujme im a umožníme, aby uplatnili všetky dary a talenty, ktoré im Boh dal. Potom uvidíme, ako nás milo prekvapia.“

P. Ján Hrib SchP:

„Napriek pandémie, ktorá nás na začiatku tohto roka všetkých nemilo prekvapila, priniesol rok 2020 i množstvo nových pozitívnych (niekedy aj

tŕpkých) výziev, prostredníctvom ktorých som si musel vyskúšať - a zaiste aj mnohí iní - svoju dôveru v Božiu pomoc a ochranu aj v neistých časoch. Počas minulého roka som si uvedomil veľmi silnú a aj pozitívnu úlohu médií, ktoré nás na jednej strane rôznym spôsobom informovali a na druhej strane nám umožnili šíriť hodnoty prinášajúce nádej do života ľudí (streamované sväte omše pre deti, streamovaná Veľká noc, napojenie sa a spojenie s ľuďmi, ktorých som dovtedy vôbec nepoznal, čas upokojenia a upriamania sa na podstatu).

Všetkým nám želim hlavne to, aby sme nestrácali nádej a dôveru v Najvyššieho. On má určite všetko pod kontrolou a nikdy nás nestratí zo svojho pohľadu. Nech sa neustále v srdci modlíme slová Žalmu 23: „*Pán je môj pastier, nič mi nechýba...*“

Jozef Durkot: „Reklamy hovoria: ‚Deväť z desiatich odborníkov odporúča tento produkt!‘ A tak aj deväť z desiatich ľudí pri pohľade na rok 2020 vidí útrapy, obme-

dzenia, strach z choroby, nepokoj, úzkosť, zatvorené kostoly... A čo vidí ten zvyšný jeden? Poviem za seba. Rok 2020 vidím ako Boha prihovárajúceho sa novým, ale stále pravdivým a mocným jazykom ku mne. Nikdy nebolo toľko možností, ba priam nutnosti byť v samote a správne využiť ten čas. Nikdy nebolo toľko možností vidieť druhého ako dôležitejšieho odo mňa, keď moja zod-

povednosť slúžila na ochranu iných. Nikdy nebolo toľko možností uvedomiť si neviditeľnosť chvíle, ktorá môže byť naša posledná, uvedomiť si pominulosť života človeka: „...*sú ako bylina v rozpuku: ráno kvitne a rastie, večer vädne a usychá.*“ (Ž 90) Nikdy nebola taká možnosť uvedomiť si, čo je povrchnosť a čo podstata, čo je Kristus a jeho slová: „...*prídeme k nemu a urobíme si uňho príbytok.*“ (Jn 14) A nikdy nebolo toľko chvíľ, kedy som priam plakal, vidiac ovocie stromov, ktoré mnohí pestovali pod menom ‚spravodlivosť‘, ale ich úroda bol horký nepokoj v srdci, nevraživosť, nenávisť, násilie, neposlušnosť, vzbura... Čomu (komu) sa to podobá? Sám v sebe som badal zárodok toho ovocia. A tak moje súkromné hodnotenie uplynulého roku je zrkadlom, ktoré mi ukázalo, koľko veľa mi ešte chýba k slovám apoštola Pavla: „*Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus.*“

No a okrem toho to bol môj prvý rok vo farnosti v Prievidzi. Spoznal som nádherných ľudí, našiel som novú rodinu, zažil krásne chvíle v spoločenstve ľudí okolo mňa. Som za rok 2020 veľmi vďačný.

Farníkom by som do nasledujúceho roka zaželel, aby bez ohľadu na tento svet a ťažkosti v ňom hľadali pokoj a zotrvali v ňom; aby našli pokoj rodiaci sa z dobrehého viniča, ktorým je Kristus. Ako hovorí apoštol Pavol: „*Kto nás odlúči od Kristovej lásky? Azda súženie, úzkosť alebo prenasledovanie, hlad alebo nahota, nebezpečenstvo alebo meč? Ako je napísané: ‚Pre teba nás usmrcujú deň čo deň, pokladajú nás za ovce na zabitie.‘ Ale v tomto všetkom slávne víťazíme skrze toho, ktorý nás miluje. A som si istý, že ani smrť, ani život, ani anjeli, ani kniežatstvá, ani prítomnosť, ani budúcnosť, ani mocnosť, ani výška, ani hĺbka, ani nijaké iné stvorenie nás nebude môcť odlúčiť od Božej lásky, ktorá je v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi.*“ (Rim 8) Aby na toto slovo pamätali, či už v hojnosti, alebo v úzkosti. A aby boli stále ako jedna rodina.“

Filip Gulai: „Keď sa tak človek pozerá na uplynulý rok, možno by povedal, že to zanechalo spúšť - v našich plánoch, vzťahoch, životoch... Čiasťočne to je pravda, predsa len sa náš život zmenil v mnohých smeroch. Ja by som to ale nenazval spúšť, ako skôr preoranie pôdy nášho života. Boh niekedy dopustí aj takéto veci, aby z takto preoraného úhoru nášho srdca mohlo vziť

niečo nové. A takto hodnotím aj tento rok. Boh nás pozýva nanovo prežívať vzťah s ním, vzťah s našimi blíždymi. Ísť viac do hĺbky. Už len uvedomenie si po tomto roku, že sviatosti, ktoré sme tak bežne prijímali, naozaj nie sú nejakou zvykovou samozrejmosťou, ani našim vlastníckym právom, ale Božím darom zadarmo daným, nás posúva dopredu. *„Hľa, všetko tvorím nové.“* To čítame v Knihe Zjavenia a to prajem aj nám do nového roka. Aby sme umožnili Bohu budovať a sadiť aj na troskách nášho života, aby mohlo vziť niečo nové a lepšie.“

-red-

Prvá časť liturgie je u gréckokatolíkov neverejná

Na začiatok jednootázkový kvíz z predošlého čísla... Kedy sa začína svätá liturgia v gréckokatolíckom obrade?

a) *Vstupnými modlitbami kňaza pred ikonostasom.*

b) *Modlitbou proskomidie.*

c) *Keď kňaz zvolá: „Požehnané kráľovstvo Otca i Syna i Svätého Ducha ...“*

Kto vybral možnosť b) spravil dobre. Naposledy sme si hovorili o tom, že kňaz väčšinou ešte pred veriacimi vstupuje do chrámu, modlí sa vstupné modlitby, oblečie sa a začína robiť proskomídiu - teda neverejnú prvú časť liturgie. No stále je to súčasť liturgie. Veriaci často tento fakt nepoznajú a niekedy kňaza pri tejto časti liturgie radi vyrušujú.

Kedysi bolo zvykom, že kým sa kňaz modlil proskomídiu, veriaci už boli v chráme a modlili sa alebo spievali piesne. Dnes väčšinou prichádzajú do chrámu neskôr, až na bod c) z nášho kvízu.

Proskomidia plná symbolov

Proskomidia je vlastne príprava obetných darov - chleba a vína. A asi ako všetko u gréckokatolíkov, je dlhšia a zároveň plná symbolov. A je nádherná. Proskomidia - ukrytá pred očami verejnosti - symbolizuje utajený Kristov život, jeho prípravu na našu spásu.

Čo sa počas nej odohráva? Kňaz, už oblečený do plného rúcha, si na začiatku umýva ruky a modlí sa modlitbu umývania rúk: *„V nevinnosti si ruky umývam a kráčam okolo tvojho žertveníka, Pane, aby*

som ťa mohol verejne chváliť a rozprávať o všetkých твоjich skutkoch zázračných.“ Potom, už s umytými rukami, sa 3-x pokloní pred žertveníkom: *„Bože, buď milostivý mne hriešnemu!“*

Žertveník je bočný oltár, na ktorom sú položené obetné dary a na ktorom sa bude konať obrad proskomidie. Kňaz berie do ľavej ruky obetný chlieb - prosforu - a do pravej kopiju (nôž) na vyrezávanie častíc (malých kúskov chleba). (Opis obetného chleba, čiže prosfory, si necháme až po dokončení článkov o proskomidii, lebo stojí za samostatný článok.) Kopijou robí 3-x znak kríža na chlebe: *„Na pamiatku Pána, Boha a Spasiteľa nášho, Ježiša Krista.“*

Podľa presných pravidiel

Potom kňaz reže chlieb podľa presných

pravidiel do tvaru štvorca. Každý zo 4 rezov má svoju krátku modlitbu. (Prečo štvorec a nie kruh? Túto nádhernú symboliku si objasníme pri opise obetného chleba.) Takto vyrezaný štvorec sa nazýva Ahnec - čiže Baránok. Predstavuje vteleného Krista.

Kňaz berie kopijou Baránka a kladie ho na diskos vrchom dole, hovoriac: „*Lebo jeho život sa berie zo zeme.*“ Nadreže Baránka do tvaru kríža: „*Obetuje sa Boží Baránok, ktorý sníma hriechy sveta za jeho život a spásu.*“ Tento krížový rez predstavuje kríž, na ktorý bol pribitý Ježiš - na strane chrbta bol ten kríž.

Potom kňaz otáča nadrezaného Baránka - teda opäť akoby tvárou hore - a prepichuje jeho (Baránkovu) pravú stranu kopijou. Asi je zrejmé, že toto symbolizuje Kristovo ukrižovanie a jeho prepichnutie kopijou. To vyjadruje aj modlitba, ktorú sa kňaz pri tom modlí: „*Jeden z vojakov mu kopijou prebodol bok a hneď vyšla krv a voda.* A ten, čo to videl, vydal o tom svedectvo a jeho svedectvo je pravdivé.“ Pri slovách „*vyšla krv a voda*“ nalieva do čaše víno a vodu.

Tu by sme opis proskomídie prerušili, aby bolo miesto aj na názorné obrázky.

Proskomídia vystihuje i narodenie Krista
Blížia sa sviatky narodenia Krista. Proskomídia to krásne vystihuje. Opísal by som to takto: Večné Slovo sa vtelilo - prišlo medzi nás, narodilo sa v jaskyni a hviezda sa zjavila nad tým miestom. Ježiš, dieťa, bol zavinutý a prikrytý a ostal utajený až do svojho času. Toto všetko sa nachádza v symboloch proskomídie a viac si o tom povieme nabadúce.

Všimli ste si však, že čokoľvek gréckokatolícky kňaz robí pri liturgii - vchádza, bozká oltár, oblieka sa, umýva si ruky, krája, dvíha, kladie, nalieva -, vždy má k tomu aj príslušnú modlitbu? To mu pomáha sústrediť sa na samotný akt, ktorý koná. Preto samotná proskomídia trvá cca 10 - 20 minút (podľa toho, koľko z tých modlitieb vie kňaz naspamäť; vtedy sa nemusí pozerat' a čítať ich z liturgikona - ja som teraz tak na cca 13 minútach.)

Jozef Durkot, gréckokatolícky farár

1. Baránok (Ahnec), 2. obetné chleby (Prosfore), 3. nádoba na teplotu, 4. diskos, 5. čaša, 6. kopija

Betlehenské svetlo

Plamienok zapálený v Bazilike Narodenia Pána prinesú skauti do Prievidze aj tento rok, napriek ťažkej dobe a platným protiepidemickým opatreniam. Zvlášť v týchto dňoch každé odpálenie svetla odkazuje ďalej tiché pranie, aby sa pokoj a porozumenie širili v ľudských srdciach presne tak, ako sa od človeka k človeku šíri plameň betlehemskeho svetla.

Prioritou skautov bude tento rok dodržanie všetkých platných opatrení. Pri rozdávaní betlehemskeho svetla budú dbať na to, aby sa v jednom okamihu nezhrmalo viac ako 6 osôb. V čo najväčšej miere sa zabezpečí samoobslužné rozdávanie. To znamená, že pokiaľ to bude možné, plamienok si záujemcovia odpália od sviece alebo lampy sami, s minimálnou asistenciou skautov. Na transport betlehemskeho svetla si nezapodajte prinešť sviečku chránenú pred vetrom alebo petrolejovú lampu.

Na Štedrý deň rozdáme betlehenské svetlo medzi 13:00 a 14:00 na týchto miestach v Prievidzi a Bojniciach:

- Dlhá ulica (pri potravinách)
- Námestie slobody (pri Trojičnom stĺpe)
- Žabník (potraviny na Ulici stavbárov)
- Necpaly (pri potravinách Jednota na Veľkonecpanej ulici)
- Sever (pri potravinách Jednota na Novackého ulici)
- Staré sídlisko (pri hoteli Magura)
- Zapotôčky (pri potravinách Jednota na Ulici L. Ondrejova)
- Bojnica (pri lekární Notre Dame)
- Bojnica (pred Kostolom sv. Martina)
- Bojnica (Dubnica)

Okrem toho si betlehenské svetlo môžete odpáliť aj v Kostole sv. Bartolomeja (farský), Kostole Najsvätejšej Trojice (piaristický), Kostole sv. Terézie z Lisieux (Zapotôčky), kde bude horieť na bezpečnom mieste.

Naším cieľom je aj napriek ťažkej dobe odovzdať plamienok z Betlehema čo najväčšiemu počtu ľudí. Tak ako tento plamienok spája ľudí, chceme spojiť aj Prievidzu a celú hornú Nitru s ostatnými mestami na Slovensku a vytvoriť symbolickú reťaz Svetla.

Nech prežijari vianočné sviatky! To Vám prajú skauti, skautky.

Slovenský skauting, 14. zbor Prievidza

Dobrá novina

(Pravidlá pre bezpečné koledovanie vo farnosti)

Koledovanie prebehne v Prievidzi i tento rok. Keďže v každej skupinke môže byť maximálne 6 ľudí a naším cieľom je, aby s nami chodili aj kňazi, na koledovanie berieme len prvých odvážnych. Preto neváhajte a čo najskôr sa na koledovanie prihláste.

Rodiny, ktoré by chceli u seba koledníkov prijať a prispiet' tak na africké centrá pomáhajúce ženám vyučiť sa za kaderničky či krajčírky, tak môžu urobiť po prihlásení sa v sakristii farského či piaristického kostola.

Evka Cagaňová

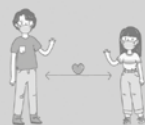
Koledujeme zdraví

Koledníci s príznakmi COVID-19, nádhrou či teplotou ostávajú doma, kde sa liečia.

Rozostupy

Udržiavame bezpečnú vzdialenosť v skupinke aj od navštívených rodín.

Koledujeme pod oknami

Nevstupujeme do domácností. Spievame a vinšujeme na prídolí či pod oknami.

Malé skupinky

Vytvárame menšie kolednícke skupinky. Súrodenci sú spolu v skupinke.

Dezinfekcia

Používame rukavice alebo dezinfekciu na ruky.

Rúško

Rúško máme nasadené počas celého koledovania, aj pri spievaní.

Zvládneme to aj bez obcerstvenia

Vážime si štedrosť každej rodiny. Tohto roku však koledujeme bez obcerstvenia u navštívených rodín.

Viac na www.dobranovina.sk/korona

Vianočné obdobie 2020/21 v Prievidzi

Rozpis svätých omší a ostatného programu

Kostol	Farský Kostol sv. Bartolomeja (Prievidza - mesto)	Kostol Nanebovzatia Panny Márie (mariánsky na cintoríne)	Kostol Najsvätejšej Trojice (kláštor piaristov)	Farský Kostol sv. Terézie z Lisieux (Zapotôčky)
ŠTVRTOK 24. 12. 2020 Štedrý deň Vigília slávnosti Narodenia Pána	6:00 16:00 22:00	14:00 gréckokatolícka svätá liturgia s večernou 24:00 polnočná	7:00 16:00 24:00 polnočná	16:00 22:00 24:00
PIATOK 25. 12. 2020 Narodenie Pána, slávnosť (prikázaný sviatok)	7:30 9:00 10:30 18:00	9:00 10:30 gréckokatolícka svätá liturgia, myrovanie	7:00 9:30 11:00	8:00 10:00 19:00
SOBOTA 26. 12. 2020 Svätého Štefana, prvého mučeníka (sviatok)	7:30 9:00 10:30 18:00	9:00 10:30 gréckokatolícka svätá liturgia	7:00 9:30 11:00	8:00 10:00 19:00
ŠTVRTOK 31. 12. 2020 Svätého Silvestra I., pápeža Starý rok	6:00 16:30 s pobožnosťou 24:00 požehnanie		7:00 16:00 s pobožnosťou	16:00 s pobožnosťou 23:30-24:00 kostol otvorený na tichú poklonu
PIATOK 1. 1. 2021 Nový rok Panny Márie Bohorodičky (prikázaný sviatok)	7:30 9:00 10:30 18:00	9:00 10:30 gréckokatolícka svätá liturgia, myrovanie	7:00 9:30 11:00	8:00 10:00 19:00
STREDA 6. 1. 2021 Zjavenie Pána (prikázaný sviatok)	7:30 9:00 10:30 18:00	9:00 10:30 gréckokatolícka svätá liturgia, Veľké svätenie vody, myrovanie	7:00 9:30 11:00	8:00 10:00 19:00

Spovedanie k Vianociam

Pristúpiť k sviatosti zmierenia pred Vianocami bude v Prievidzi možné počas 4. adventnej nedele 20. decembra 2020 od 14:00 do 18:00 s prestávkou od 16:00 do 16:30. Kňazi z dekanátu budú spovedať v troch prievidzských kostoloch súčasne (farský Kostol sv. Bartolomeja; Kostol Najsvätejšej Trojice - piaristický; farský Kostol Sv. Terézie z Lisieux - Zapotôčky).

Vo farskom Kostole sv. Bartolomeja v Prievidzi bude spovedná služba zabezpečená aj v pondelok 21.12., v utorok 22.12. a v stredu 23.12. 2020 od 10:00 do 17:00.

Jeden deň s Vladimírom Pavlove, (šéf)kuchárom v Charite - dome sv. Vincenta v Prievidzi

„Ak som tu z Božej lásky, bolo by odo mňa pokrytecké povedať, teraz mi padla, tak ma už neotravujte.“

Čo na srdci, to na jazyku, plný príbehov, pri ktorých sa dobre pobavíte. Na prvý pohľad možno u vás vzbudí rešpekt, ale ak ho osobne spoznáte, zistíte, že je to veľmi láskavý a obetavý človek, ktorý sa chce rozdávať pre druhých. Aj taký je Vladko Pavlove, kuchár v prievidzskej charite.

Deň, ktorý strávime spoločne u neho v práci, aby som vám mohol priniesť svedectvo jeho života, sme si dohodli na piatok, sviatok Aničky Kolesárovej. Stretávame sa o deviatej pred charitou, no Vladko neprichádza z domu. Jeho pracovný deň je už v plnom prúde.

Hneď z príchodu

Zaparkuje auto vo dvore a to ho už víta aj jeho kolegynka, ktorej hneď oznamuje: „Ja som bol ráno ešte u Slávky, niesol som tam vrtačku pre Petka, ale ten tam už vraj nebýva. Povedala mi, že sa nepohodli, že Peťo zas asi fetuje. A to mi včera hovoril, že si má ísť dnes hľadať robotu...“

„Aký je plán práce?“ pýtam sa, keď vchádzame do vnútra.

„Plán je taký, že idem sa prezliecť, o pol jedenástej nám privezú obedu, rozdáme ich a odtiaľto pôjdeme na zbierku,“ sumarizuje Vladko.

„Dám si len fertuchu, teraz sa nemusím prezliekať,“ prehodnotí svoje rozhodnutie a pokračuje: „Niekedý sú tu také bojové podmienky. Napr. včera som sa tu šiel sprchovať a nešla voda...“

Vtom zazvoní telefón. „Pán riaditeľ neprídete ešte doobeda? Potrebovali sme tričku na tú zbierku.“ Po telefonáte pokračuje: „Je tu aj zábava, kolkokrát si hovoríme,

že keby tu bola aj kamera a ľudia by nás videli, ale nepočuli, tak by si povedali, že nám šibe.“ (Smiech.)

„Mal som stresy, ani som skoro nespál, že o čom ja budem do Bartolomeja hovoriť,“ vyslovuje svoju obavu, no vtom prinesú ľudia nejaké uteráky a hrnce a Vladko začína rozprávať svoj osobný príbeh.

Vieru som nemal

„Vieru som nemal, nedostal som ju v rodine, i keď otec je evanjelik a mama katolíčka. Síce sme nechodili do kostola, ale od rodičov som sa naučil, že sú srdcom dobrí ľudia, že radi pomáhajú druhým, naučili ma slušnosti, toto mi dali do života. Dávali mi teda tie Božie princípy, i keď ich tak nepomenovávali. Naučili ma tomu, aby bolo upratané, aby bolo navarené, ako má vyzerat' domácnosť, ako sa má chlap správať k žene. Boli mi príkladom.

Keď bolo zle, tak som sa utiekal k Bohu, podvedome po tom moja duša túžila, i keď som to nevedel pomenovať. No keď bolo dobre, vtedy som si na Boha nespomenul. Ved' načo, v tej chvíli som ho nepotreboval. Zmenilo sa to až v manželstve. Moja manželka má na tom zásluhu.

Pamätám si, ako sa raz modlila a ja som sa s ňou chcel rozprávať. Viedol som teda monológ a ona mi neodpovedala. Nahne-

vaný som sa pobral spať. Potom o päť minút mi odpovedala a ja som jej odvrkol: „Už ma nechaj na pokoji, keď som sa ťa pýtal, neodpovedala si mi!“ A ona hovorí: „Ja som sa modlila.“ „Čo si sa modlila? S kým si sa rozprávala, keď nie so mnou?“ A následne asi dve hodiny sme sa rozprávali o modlitbe, ako prebieha taký rozhovor s Bohom. Teraz viem, že mu za veľa vecí vďačím, dovtedy som to egoistickým spôsobom pripisoval sebe. Nemám problém čokoľvek vybaviť, ale teraz už viem, že to On ma v mnohých veciach požehnával.

Keď sme sa vzali civilne, manželka túžila aj po sobášu v kostole, no ja som nemal sviatosti, ale z tej jej túžby som začal pátrať, čo treba. Začal som sa pripravovať ako katechumen. No naďalej som si žil v tom svojom. Nedela a prikázaný sviatok do kostola. Myslel som si, že to je vrchol duchovného života, čo sa dá dosiahnuť, že to je strop, viac sa nedá. A vtedy mi Boh ukázal, že sa dá aj viac. On rád so mnou hovorí, no ja vôbec nepočúvam. Tak musím dostať pástou do nosa a padnem na koléná. Aha, asi som spravil niečo, čo som nemal - a vtedy začnem prehodnocovať hodnoty a vracam sa k tomu, ako to bolo. A to na mňa funguje. Tak som si žil v tom, že toto je vrchol, ale nebol. Rozvíjal som sa, vstúpil som do modlitieb otcov a spolu s manželkou aj do modlitbového spoločenstva rodín a tam sa mi začali otvárať veľké obzory, pocítil som aj ja silu modlitby. Bol som aj v takom stave, že som potreboval pocítiť, že sa aj za mňa niekto modlí, lebo sám som to nevládol - a teraz vidím tie výsledky.”

Kde? Na charitu? Tam je smrad!

„Predtým som pracoval v jednom dnes už neexistujúcom hypermarkete. Pracoval som tam desať rokov, no práca ma nebavila, tak som sa modlil k Bohu: Pane, urob niečo, neviem čo, ale mňa to tu nebaví, pracujem tu len preto, aby som uživil rodinu! A z tej modlitby vzišlo, že obchod zatvorili. Všetkých zamestnancov si nás

zavolali a oznámili nám, že nás musia prepustiť. Ostatní plakali a ja som sa tešil. Pýtali sa ma: „Ty máš už novú robotu, keď sa tak tešíš?“ „Nie, neviem ešte, čo budem robiť,“ odpovedal som. (Ale vedel som, že to bola odpoveď na tú moju modlitbu.)

Krátko po tom som stretol jednu farníčku a ona mi hovorí, že hľadajú na charitu kuchára. „Čo? Kde? Na charitu? Tam je smrad a neviem čo všetko,“ pomyslel som si, ale šiel som sa tam pozrieť. Varit' ma baví, ale nevedel som si to tam predstaviť. Vyzeralo to v mojich očiach katastrofálne - smrad, veľa bezdomovcov, no čo ja s tými ľuďmi? Ale skúsil som to a zistil som, že robota je veľmi fajn. Bola tam jedna veľmi milá pani, ktorá ma zaučila a ja som tak prešiel plynule z jednej roboty do druhej. A tak som tu už piaty rok.

Náplňou mojej práce je varenie obedov pre ľudí bez domova, plus im robím aj poradenstvo, rozprávam sa s nimi, radím im vo veciach týkajúcich sa úradov, pomáhame im všeličo vybavovať, chodíme s nimi aj po doktoroch. Podarilo sa nám jednému klientovi vybaviť osobný bankrot, aby mohol mať zdravotnú starostlivosť, umiestnil sa v zariadení, teraz vybavujeme dôchodok a s akýmkoľvek problémami sa oni obracajú na nás, lebo všade majú problémy. Vo vzťahu k úradom, bankám...”

Momentálne nevaríme, len rozdáваме

„Bežný režim je taký, že ráno idem do jedného supermarketu po potravinovú pomoc - to zostalo aj teraz, len s tým rozdielom, že k tomu, čo dostaneme, je priložené aj pečivo, ovocie, zelenina, podľa situácie. Ak je tam napr. veľa karfiolu, tak spravím na obed karfiol, aby sme z toho, čo je, využili čo najviac potravín. Z toho varíme každý deň okrem víkendov, keď varia dobrovoľníci. Z toho, čo zostane, rozdáваме klientom. Oni keď prídu, radi si zoberú aj mrkvu, aj zemiaky.

Potom vydávame obed. Toto v podstate zabezpečujem ja. Dodanie tovaru, vyloženie

tovaru, nachystanie obeda, vydanie obeda, zúčtovanie, upratanie, toto všetko zastrešujeme - s tým, že klientom poskytujeme bezplatne aj hygienu, ponúkame šaty za symbolickú cenu a v týchto zimných mesiacoch poskytujeme aj nocľah, to znamená, že prevádzkujeme nízkoprahovú nocľaháreň. Tá je zadarmo.

Obedy nám teraz vozi jedna firma, ktorá predáva cigarety. Oslovili prevádzku, s ktorou spolupracujú. Tým, že objednali u nich obedy, pomôžu im aj nám. Takto môžeme dávať klientom obedy, ktoré sú už nachystané, teda momentálne nevaríme a len rozdávame. Nesmú jesť vo vnútri, prídu si po obed a odídu preč.“

Už aj pomodliť sa Sláva Otcu bol pre nich „masaker“

Práve privádzajú spomínané tri prepravky s obedmi a o chvíľu prichádzajú prví klienti. „Janičko, ahoj! Mám na teba takú prosbu, teba môžem otravovať, ty ma máš rád. Prišli robiť so mnou rozhovor do takého časopisu a že či by sme sa spolu nemohli takto odfotiť?“

„Áno, veď to nie je hanba,“ odpovedá Janko.

Prichádza aj Peter, o ktorom bola reč ráno. „Vrtačku som ti zanesol k Slávke. Čo ste sa spolu chytili? Nechcela mi nič povedať,“ no Peter radšej zmení tému a pýta si krátke tričko.

„Ferko, život máš len jeden a ty si ho vôbec nevážiš - život ktorý si dostal.“

„No, máte pravdu,“ odpovedá Fero, ale

pri tomto konštatovaní to aj končí.

„Nerobí, je na ulici, nemá doklady. Jeho bratovi sme pomáhali vybavovať všetky tieto veci a bil sa do prs, ako sa on o brata postará,“ vysvetľuje Vladko, keď Feri odišiel. „Brat býva, má príjem a on skončil na ulici. Povie mi - Vladko, máš pravdu. Ale to, že ja mám pravdu, nič nezmení. Áno, ja viem, povie - ale tam sme začali aj skončili.“

„Dá sa tu zažiť všeličo, od bitky, nadávok, pľuvancov, kriku až po pôrod,“ pokračuje v rozprávaní Vladko popri vydávaní obedov. „Zo začiatku, keď som prišiel, sem polícia chodila veľmi často. Ja som nastolil tvrdší režim. Neakceptujem tu pitie alkoholu. To, že niekto príde a už má vypité, to mi nevadí, ak je nekonfliktný. Ak je trochu pod vplyvom, dám mu najesť a servus, ale tu ho neprechovávam. Oni pozerajú televízor, pijú kávu, kým ja varím - sú tu v teple, zohrejú sa. Ja sa nebojím zapojiť aj do šarvátky, skúsenosti s tým mám. Jeden dal frajerke facku a toto ja nemám rád, keď bijú ženy, a tak som mu to ručne vysvetlil.“

Keď bol čas, že sa najedli a ja som upratoval, popri tom sme sa rozprávali, a tak som hľadal spôsob, ako sa s nimi modliť, aby aj oni cítili silu tej modlitby. Vždy sme sa pred jedlom pomodlili Sláva Otcu - a už to bol pre nich ‚masaker‘. Ja som si myslel, že aj ruženec sa pomodlíme, ale kdeže. Tak sme sa pomodlili Sláva Otcu, požehnanie jedla, poďakovanie za jedlo. Teraz, keď nemám s nimi taký kontakt,

je to ťažké, ale napríklad keď na tom bol niekto zle zdravotne, tak sme sa za neho modlili takou spontánnou modlitbou - toto človeka by sme ti chceli odovzdať. Vyprosili si aj veľké zázraky. Napríklad pani, ktorá bola na pokraji života a smrti, zobrala ju sanitka a nedávali jej šancu na prežitie, sa z toho dostala a dodnes žije. A vtedy pocítili silu tej modlitby a ja im to rád pripomínam.

Odvtedy si občas aj môžeme prečítať z Písma nejaký úryvok. Na Vianoce si prečítame evanjelium, to majú veľmi radi, ale obľubujú aj tie nie veľmi dobré veci - aké má diabol taktiky a podobne, na to reagujú, lebo keď som im rozprával, že Boh je dobrý, oni to necítia, oni nevedia, čo to je láska. Božia prítomnosť, to na nich jednoducho neplatí. Vďaka Bohu máme všetko to, čo tu máme, ale oni to necítia, toto tu je pre nich ako bežná realita. No so zlým majú skúsenosť a povedia, že to zlé som zažil. Rozprávame sa o tom ako komunita, nemajú to medzi sebou uzavreté, sme také spoločenstvo.“

Byť dobrý neznamená byť ticho

„Čo zháňate? Palacinkáreň? Chcete robiť palacinky?“ víta Vladko ďalších klientov, muža a ženu, ktorí prišli spolu.

„Viete, čo sa mi páči? Spolužitie muža a ženy má byť také, že by sme si mali spoločne pomáhať do neba. Ale vy si pomáhate nie do neba, ale do pekla, že sa tak potápate. Ja ťa chytím za nohu a stiahnem ťa do bačoriny. Ten sa odtiaľ vytiahne a už ťahá zas za druhú, jéjda... Ja vás mám rád, nebudem vás klamať, keby som vás nemal rád, tak by som vám na to nič nepovedal. Lebo veľa ľudí si myslí, že byť dobrý znamená byť ticho. Mať rád znamená aj povedať a ukázať na to, aká je pravda. A nikdy nie je neskoro, Katka, zmeniť sa, aj keď si to možno nemyslíte.“

Keď odchádzajú, Vladko pokračuje v rozprávaní.

„Ja nemám pracovnú dobu. To sa nedá, to

je poslanie. Keď mi zavolajú, že s Mišom je zle, čo majú robiť, ja prídem do tých zručánin, kde oni bývajú. Chalanisko podchladený, drkotal zubami, nemohol sa nadýchnuť, nemohol sa postaviť, volali sme sanitku, riešili sme všeličo, to sú nespočetné veci, ktoré sa nedajú zrátať, to sú veci, ktoré sú pre mňa samozrejmosťou. Ak som tu z Božej lásky, bolo by odo mňa pokrytecké, že teraz mi padla, tak ma už neotravujte. Ako - niekedy mám, samozrejme, toho dost, lebo oni ma potrebujú dost často, ale naučil som ich, že aj cez víkend mi pokojne zavolaj, nemám s tým problém, ale len vtedy, keby ti odtrhlo ruku, alebo Jano zomiera a podobne, aby sa naučili, čo je veľmi dôležité a kedy to nie je dôležité.

Teraz napríklad riešime koronu. Stoja vonku, púšťam ich dnu iba na nevyhnutný čas, aby si prebrali obed. Od marca je to ako s deťmi. Hovorím im - tu sa postavíte pred bráničku dva metre od seba. Ale oni nevedia, čo sú dva metre. Tak im poviem - postavíš sa a pred sebou musíš mať voľný priestor. Ďalší sa postaví a priestor. Od marca nonstop každý deň. Prídem von a oni všetci spolu zavesení na bráničke. Tak znova poviem, že keď tomu nerozumiete, tak daj ruku pred seba a keď pred tebou nikto nie je, že do neho nenarazíš, aspoň tú vzdialenosť dodrž. Nešlo ani to. Tak sprav dva kroky, to vieš narátať, no ani to nie. Zobral som sprej, čo som tu mal a na zem som nasprenjeval čiary. Tak na nich budete stáť a keď vás tu bude päťdesiat, tak budete stáť až po Ciglian-sku. Vyjdem von a zas všetci nakope.“ (Smiech.)

Pomáhať neznamená byť hlúpy

„Dnes sa neplatí, jeden Otčenášik sa pomodli,“ hovorí Vladko pri podávaní obeda ďalšiemu klientovi. „

„Ja sa neviem modliť.“

„Tak nevádi, tak povedz - Pane Bože, ďakujem ti za tento obed. To stačí.“

„Rád im poukážem na tú pravdu, lebo Ježiš je cesta, pravda a život. Snažím sa ich mať viac rád, dávať im tú lásku a skrze tú lásku by to mali cítiť. Som láskavý, ale aj prísny.“

Ľudí zatiaľ prišlo málo. „Je okolo dvadsiateho a to je problém. Od osemnásteho do takého dvadsiateho druhého je ‚výluka‘, lebo dostávajú dávky a dôchodky, čiže vtedy podľa nich netreba chodiť do charity, lebo majú peniaze. Majú za čo piť, majú za čo jesť, dokonca chodia taxíkom, lebo však sme páni - a po štyroch dňoch zistia, že peniaze sa minuli a už je dobrá aj charita. Sú leniví prísť si zobrať zadarmo obed, lebo niekde pijú. Čo je zadarmo, k tomu aj tak pristupujú. Majú euro na ‚čučo‘, ale nemajú päťdesiat centov na to, aby sa najedli. Nieкто má možno taký spasiteľský syndróm, ale pomáhať neznamená byť hlúpy. Veľa ľudí na tomto pohorelo, ktorí pomáhali v charite. Oni by sa boli rozдали, ale to sa nedá.“

Ja keď im niečo nedám, nie je to preto, že by som im nechcel dať, ja by som im dal aj posledné, ale to nie je výchovné. Včera prišla jedna pani, dal som jej päť obedov pre všetkých, čo s ňou bývajú, ale dnes som dal obed len jej, lebo ostatní majú príjem, ona nemá a všetko robí. Veľmi ťažko sa prepracovávam k tomu poznaniu, že čo je správne a čo nie. Stále im hovorím, že ich mám všetkých rovnako rád, ale niektorí to nevedia pochopiť. Povedia mi na to: ‚Ty máš všetkých rovnako rád a oni rozprávajú o tebe v meste zle, škaredo.‘ ‚To je ich svedomie. To, ako sa ja ku nim správam, to je moje svedomie,‘ odpovedám. A im to stále nejde do hlavy.“

Záverom

Keď sa práca v charite skončí, odchádzame pomôcť s propagáciou Potravinovej zbierky pre núdznych do supermarketu.

„Tu budeme oslovovať ľudí, ktorých by to mohlo zaujímať.“

„A budeme vedieť ako?“ pýtam sa.

„No, nejako.“ (Smiech.)

„Dobrý deň, mohli by ste podporiť najväčšiu potravinovú zbierku na Slovensku?“ oslovujeme prvého pána.

„A čo ja s tým mám?“ odpovedá.

„Ľudia často nechcú prispieť, lebo povedia, že to aj tak nepôjde, kam to má ísť. Ale ja tým, že som z organizácie, kam to priamo ide, tak im to viem vysvetliť. Ľudia sa nám snažia vyhýbať, ale ja si ich ‚vyčíham‘,“ so smiechom konštatuje Vladko.

Ďakujem ti, Vladko, že som s tebou mohol prežiť jeden deň v práci a spoznať tvoj príbeh aj prácu, vlastne poslanie. Dnešná doba potrebuje obetavých ľudí, ako si ty. Veď hlavnou úlohou Cirkvi má byť misia medzi chudobnými a utláčanými, ako zdôraznil aj pápež František v dokumente Evangelii Gaudium. V ňom pripomína, že je dôležité, aby sa Cirkev zbavila strachu pošpiniť si ruky pri najchudobnejších. Prajem ti veľa Božieho požehnanie do tvojej ďalšej misie.

Miroslav Turanský

(Mená osôb v príbehu boli zmenené.)

Kríza nám dáva šancu prežiť ozajstné Vianoce

Lekárka Mária Kvetová (35) pochádza z Prievidze, ale po ukončení štúdia medicíny zostala pôsobiť v Bratislave. Dnes ani ona nechýba v prvej línii zdravotníkov či dobrovoľníkov, ktorí sa našej spoločnosti snažia pomôcť prekonať ťažkosti súvisiace so šírením koronavírusu. Boli sme na takéto niečo pripravení? A ako je podľa nej možné aj v tejto neistote prežiť pekné Vianoce? To vám prezradí v nasledujúcom rozhovore.

▪ **V týchto dňoch sa často hovorí o tom, či sme my, naše zdravotníctvo, svet... boli pripravení na pandémiu koronavírusu. Boli sme pripravení?**

Neboli - a myslím si, že sme ani nemohli byť. Skutočnú celosvetovú epidémiu nikto z nás nezažil. Očakávať, že niekde na ministerstve bude „v šuflíku“ plán, na základe ktorého elegantne a bezbolestne zvládneme pandémiu, by bolo naivné. Život nám priniesol takúto výzvu, tak sa s ňou treba vysporiadať - čo najmúdrejšie, najpokojenejšie a najľudskejšie. Sú situácie, na ktoré sa nedá pripraviť.

▪ **Aké boli tvoje prvé myšlienky, keď sa objavili správy o epidémii v Číne? Predpokladala si, že by COVID-19 mohol doraziť až k nám?**

Nie. Zaujímalo ma to z profesionálnej zvedavosti, myslela som si, že to bude jedna z tých vážnych, ale lokálnych epidémií, ako bol napríklad SARS v Ázii alebo Zika v Južnej Amerike.

▪ **Ako lekárka si sa od začiatku pohybovala medzi odborníkmi a hoci je ten vírus i teraz pre nás stále dosť nevyspytateľný, predsa len si mala aspoň do istej miery relevantné informácie. Ako si sa pozerala na informácie šíriace sa na sociálnych sieťach a najmä na to, že im ľudia často uverili ľahšie ako odborníkom?**

Rozumiem ľuďom, že sa snažia rýchlo získať zrozumiteľné informácie, lebo tak nadobudnú pocit, že majú veci pod kontrolou.

COVID-19 je choroba, ktorú ľudstvo pozná asi rok, v mnohom doteraz neznáma. Veda a medicína doteraz nemá odpovede na mnohé otázky - a na tejto neistote parazitujú rôzni internetoví pseudoodborníci, ktorí zrejme v snahe o popularitu zavádzajú ľudí, podsúvajú im klamstvá a podkopávajú ich dôveru voči odborníkom. Mnohí ľudia uveria skôr rôznym dezinformáciám, lebo tie vyzerajú nevyvrátiteľne a logicky, kým vedci a lekári často pravdivo priznávajú, že o chorobe ešte nevieme všetko.

Rada by som všetkých povzbudila k dôvere voči odborníkom a k dodržiavaniu odporúčaní. Sú pre dobro všetkých nás. Práve epidémie infekčnej choroby je príležitosť, aby sme sa všetci zjednotili a ťahali za jeden povraz.

▪ **Pracuješ na geriatrici. Ako ste tieto náročné chvíle prežívali na vašom oddelení? Náročné chvíle ešte nepominuli - a asi ani tak skoro nepominú. Bežné nemocničné oddelenia nie sú technicky prispôsobené na takýto infekčný režim, ich pracovníci nie sú zvyknutí na prácu v neustálom kontakte s potenciálne smrtiacim vírusom a starostlivosť o pacientov s COVID-19 vyžaduje spoluprácu medzi odborníkmi i pracovníkmi. Napriek mnohým ťažkostiam a prekážkam vnímate medzi bežnými zamestnancami - zdravotníkmi v prvom rade spolupatričnosť a vernosť povolaniu. Z ľudí, s ktorými pracujem v nemocnici, nikto neodmietol starostlivosť o pozitívneho pacienta,**

nikto nehládal dôvody, prečo sa jej vyhnúť a všetci sa podriadili pravidlám. Možno sme sa viac naučili komunikovať o svojich obavách a zároveň si uvedomujeme, že keď sa o stres podelíme, tak sa zmenší. Snažíme sa pomáhať si navzájom, chrániť pacientov i seba, ale nie vždy je to ľahké.

▪ **Čoho si sa ako lekárka v tých začiatkoch najviac obávala? Ustúpili tie obavy postupne?**

V niečom ustúpili, ale skôr sa asi zmenili. Na začiatku to bol celkom obyčajný strach z neznámeho. O chorobe sme nevedeli takmer nič, nevedeli sme, ako veľmi je infekčná, ako sa dá liečiť, akú má prognózu a ako je možné chrániť seba, svojich blízkych a pacientov.

Postupne sa strach zmenil na rešpekt. O chorobe už niečo vieme, vieme ju u mnohých pacientov efektívne liečiť, máme dost osobných ochranných prostriedkov a verím, že máme i nádej na účinnú vakcínu. Niektorí pacienti na COVID-19 zomierajú, ale aj im je možné poskytnúť paliatívnu starostlivosť.

Samozrejme, zostali obavy z toho, čo nás ešte čaká. Vydržíme veľa, celé mesiace bez jediného dňa dovolenky, stres i vyššie pracovné nasadenie. Obavy mám z toho, že nastane deň, kedy zdravotníctvo nebude kapacitne schopné liečiť každého pacienta a že sa budeme musieť rozhodnúť, kto starostlivosť dostane a kto nie. Verím, že k tomuto „vojnovému“ stavu nepríde.

▪ **Netajíš sa tým, že si veriaci a že tvoj život je vierou obohatený o rozmer, ktorý by mu inak chýbal. Ako ti pomohla viera v tejto dobe?**

Veľmi, ako vždy. Vždy mi pomáha istota, že môj (a nielen môj) život má v rukách niekto podstatne väčší ako som ja. Pred 10 rokmi som si na promočné oznámenie napísala myšlienku, že každý môj deň, každá snaha a všetka moja nádej je v Bohu. Každý deň sa presviedčam, že je to tak. A celkom prakticky - dôležitý je živý kontakt so žijým Kristom. V každej dobe.

▪ **Vnímaš nejaký rozdiel medzi prvou a druhou vlnou epidémie? V čom sme možno medzičasom „povyrástli“? A v čom sme ešte stále „nedorástli“?**

V prvej vlne sme boli vystrašení, mali sme strach o životy najbližších, ľudia robili množstvo nezištných skutkov a ako krajina sme sa zomkli. V druhej vlne je toho na nás možno až príliš veľa - a už nemáme silu, odvahu ani chuť na hrdinstvo. Sme viac frustrovaní, cítime sa obmedzovaní, chýbajú nám medziludské kontakty i existenčná istota. Vnímam, že ešte potrebujeme rásť v pokore a jednoduchosti života, že sa potrebujeme učiť byť vďační za tie najmenšie radosti v živote, a naopak, zbaviť sa frflania, neustáleho kritizovania a posudzovania iných.

▪ **Kto je pre teba v tejto dobe osobnosťou s veľkým „O“, človekom „na svojom mieste“?**

Nepoviem žiadne mená, lebo si myslím, že medzi nami je veľa osobností s veľkým „O“. Zdravotníci, ktorí pracujú a nepočítajú nadčasy, vedci, štátni zamestnanci od úradníkov až po policajtov, hygienici, matematici, mnohí učitelia, ktorí sa naučili učiť na dialku, rodičia, ktorí sa venujú svojim deťom s láskou a trpezlivosťou, malé i veľké deti, ktoré si plnia svoje povinnosti a navyše dokážu robiť množstvo malých dobrých skutkov, mnohí novinári, politici, pracovníci kritickej infraštruktúry, dopravy, obchodov, bánk, pôšt a rôznych iných prevádzok. Kňazi a rehoľníci, ktorí vedia byť nablízku napriek vzdialenosti, ľudia, ktorým táto kríza zničila podnikanie, a predsa sa snažia ísť ďalej, dobrovoľníci, ktorí zadarmo a potichu robia množstvo dobra, finančne a materiálne bohatší ľudia, ktorí v skrytosti finančne podporujú núdznych i dobré aktivity, starší ľudia, ktorí rešpektujú pravidlá a sú nablízku svojim rodinám, ľudia, ktorí sa modlia a obetujú svoje utrpenie za svet...

Nie je možné vymenovať všetkých, ale keď sa každý poobzerá okolo seba, určite nájde

veľa osobností. Kríza vždy odhalí skutočné charaktery. A malý nápad - ak máte niekde nablízku takú osobnosť s veľkým „O“, poďakujte jej za to.

▪ **Začína sa nám obdobie Adventu. Na príchod pandémie sme určite ideálne pripravení neboli. A je len malá pravdepodobnosť, že by sme už mohli „normálne“ sláviť aspoň vianočné sviatky. Ako sa dobre pripraviť na túto životnú realitu? Ako - napriek všetkým tým ťažkým okolnostiam - prežiť predsa len nádeje plný Advent?**

Vnímam to úplne paradoxne - že práve teraz máme jedinečnú šancu prežiť naozajstný Advent a naozajstné Vianoce, očistené od všetkých vonkajších fasád a pozlátok. Prvé Vianoce neboli žiadnym sviatkom hojnosti ani okázalou prezentáciou dokonale pripravenej oslavy. Naopak, boli tichým stretnutím ľudu so svojím Bohom, osobne a naživo. Boh vtedy zmenil nočnú službu pastierov na oslavu narodenia svojho Syna - a to isté môže urobiť s týmito našimi neobvyklými karanténnymi Vianocami.

Nemusíme mať vianočné večierky ani trhy, dokonca ani veľké rodinné stretnutia, nemusíme mať veľa darčiekov (možno postačia ponožky alebo spoločenská hra pre rodinu), veľa drahého jedla ani dokonalú výzdobu. Stačí, keď budeme mať otvorené

srdce - pre malého Kráľa a pre ľudí, ktorí sú okolo nás. Priblížme sa k Bohu a On sa priblíži k nám (Jak 4,8).

▪ **Písmo nás ubezpečuje, že tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré. Čo dobré o nás pandémie predsa len prezradila? Čo z toho by raz mohlo byť odrazovým mostíkom do lepšieho a ľudskejšieho sveta?**

Samozrejme, verím, že každá ľudská, životná i spoločenská kríza nás môže obohatiť. Raz sa obzrieme a zistíme, že pandémie nám okrem bolesti, strát a neistoty priniesla aj niečo cenné. Možno by sme sa mohli naučiť žiť jednoduchšie, skromnejšie, nelipnúť na hmotných veciach ani na zážitkoch. Byť ohľadupľnejší voči slabším, krehkejším a odkázaným, vážiť si vzdelaných a múdrych ľudí, byť v bližšom kontakte s blízkymi i prírodou, menej frflať, nepestovať konflikty kvôli malichernostiam, robiť ľuďom radosť „len tak“, vzdelávať sa, snažiť sa o lepšiu a spravodlivejšiu spoločnosť. A - budem sa opakovať, ale je to dôležité - udržiavať živý kontakt so živým Kristom. Toto všetko vnímam ako odrazový mostík do lepšieho a ľudskejšieho sveta - lebo ten lepší svet začína celkom blízko každého z nás. A v nás.

Ďakujem za rozhovor! Petra Humajová
Foto: Archív Márie Kvetovej

Mária Kvetová - narodila sa pred 35 rokmi v Bojniciach. Do 19 rokov žila s rodičmi a dvoma bratmi v Prievidzi. Študovala na Gymnázium V. B. Nedožerského v Prievidzi, neskôr na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Žije v Dunajskej Lužnej. 10 rokov pracuje na Oddelení dlhodobó chorých Špecializovanej geriatrickej nemocnice v Bratislave - Podunajských Biskupiciach ako geriatricka. Jej profesionálnou „srdcovou záležitosťou“ je paliatívna medicína. Má rada prírodu, ticho, cestovanie a písané slovo. Niekoľko rokov písala i do farského časopisu Bartolomej. K Prievidzi ju viažu pevné rodinné i priateľské väzby.

Máme na viac

Prorok Izaiáš opisuje storočia pred narodením Jána Krstiteľa ako čas prípravy na príchod Mesiáša. O Jánovi zas píše evanjelista sv. Marek takto: „*Hlas volajúceho na púšti: Pripravte cestu Pánovi, vyrovajte mu chodníky.*“ (Iz 40,3; Mk 1,3).

V druhú adventnú nedeľu nám Cirkev pripomína, aby sme si našli čas v tichu nielen na spytovanie svedomia pred vianočnou spoveďou, ale aj to, aby sme svoje vnútro pripravili na prijatie Boha, na jeho hlas v tichu noci Božieho

narodenia, v tichu adorácie pred jaslíčkami, v tichu vianočných piesní... Čas prípravy je náročný, ale potrebný.

Žiť, čo hlásam

Výzva, ktorá je aj po dvoch tisícročiach potrebná pre všetkých, čo sa chcú čo najlepšie pripraviť na sviatky Narodenia Pána Ježiša. Najväčší prorok Starého zákona pozýva vrátiť sa k čomuś, čo je viac ako ranná hygiena. Jednoducho ide o viac ako o imidž. Ján Krstiteľ vyzýva vrátiť sa k Bohu, uvedomiť si a prijať znova za svoje, že Boh nás miluje, že Bohu máme opätovať jeho lásku, že nesmieme premárniť svoj život, ale máme sa vrátiť k zodpovednosti za spásu duše.

Skutočne prežitý advent, ako ho žiada Boh od nás skrze hlas Jána Krstiteľa, sa realizuje v odpustení hriechov. Zanechať hriech! Zástupy z celej Judey i všetci Jeruzalemčania prichádzali na púšť, aby v Jánovom krste pokánia splnili vôľu očakávaného Mesiáša. Ján im to pripomínal nielen svojím odevom stravou a štýlom života, ale aj slovami: „Po mne prichádza mocnejší... Ja nie som hoden... On vás bude krstiť Duchom Svätým.“ (Mk 1,6 - 8)

Ján Krstiteľ na začiatku evanjelia je a vždy bude predchodcom Ježiša Krista v živote i v smrti. On v sebe zahŕňa celý Starý zákon a prepája ho s Novým zákonom, ukazuje mimoriadnu jednotu medzi tým, čo hlása, a medzi tým, čo žije. Ján žiada, aby sme na púšti pripravili cestu Pánovi, a preto sa aj on sám odoberá na púšť. Načúva a bez váhania dané slovo uvádza do života. Tak svojím životom necháva zažiť dar proroctva, ktorý v Izraeli nebolo počuť dlhú dobu.

Najväčší dar

Začala sa horúčka nákupov darčiekov. Je však najvyšší čas zaobstarat' sebe i drahým najväčší darček: Boha! Boh sám chce nám byť darom, nie iba na pár dní, ale na celú večnosť. Darom, ktorý nezovädne, nepokazí sa, neurazí...

Aj dnes môže odzniet' i v našej rodine pozvanie k modlitbe pri adventnom venci. Môže byť pozvaním na púšť, do ticha, kde sa pripravuje cesta pre skutočne „naj“ sviatky.

A čo nám bráni vstúpiť na púšť, pripraviť cestu Pánovi, vyrovnať svoje chodníky? Musíme sa zrieknuť hriechu, zvoliť si Boha, ktorý sa chce narodiť i v našich srdciach. Pri prijatí sviatosti zmierenia spoznáme, aké je to byť obohatený Bohom ešte skôr, ako príde vianočný čas.

Vyznanie hriechov je prvým krokom na ceste k obráteniu, na ceste návratu k Bohu celým svojím srdcom, celou svojou myslou a so všetkými svojimi silami (porov. Dt 6,5). Len vtedy, keď pravdivo uznáme svoje pády, môžeme úprimne pristúpiť ku krsťu na odpustenie hriechov, ktorý udeľoval Ján Krstiteľ. Toto ponorenie do vôd Jordána vyžaduje smrť svetského človeka, aby sa znovu narodil ako pravý Boží syn a brat všetkých ľudí.

Posol Adventu

Ján Krstiteľ. Posol, ktorý nemal kultivované správanie, jemné ruky ani drahé oblečenie. Žil na púšti a svoj hlas dal do služieb prichádzajúceho Mesiáša. Hovoril pravdu všetkým. Ľudia ho radi počúvali, ale pre vernosť pravde sa stal mučeníkom.

Ján Krstiteľ v celých dejinách Cirkvi sprevádza veriacich počas Adventného obdobia. Hlas volajúceho na púšti. Urobil z púšte miesto stretnutia, spoločenstva, odvahy, samoty, kde človek môže pocítiť blízkosť Boha. Istý staroveký mních hovorí: „Keď sa naučíš zaobísť sa bez ľudí, oni zbadajú, že sa nemôžu zaobísť bez teba.“ Nie je preto veľkým prekvapením, že aj dnes mnoho ľudí hľadá „púšť“. Nie tú pieskovú, ale miesto ticha a pokoja. Klopú na dvere kláštorov, aby našli miesto ticha a hľadali slová, ktoré by im boli posilou pre život. Absolvujú niekoľkodňové duchovné cvičenia v tichosti a v modlitbách. Mnohí už spoznali, že pravé a pravdivé slová nepočujú na „námestiach“ a v médiách. Tam zvyčajne počujú slová, ktoré do ich života prinášajú chaos. Aby sme prežili, potrebujeme púšť. Potrebujeme miesto, kde budeme sami so sebou a s Bohom. Ale tieto dve stretnutia nebývajú ľahké. Často máme strach stretnúť sa sami so sebou a bez servítky si povedať, aký je náš stav a čo chceme robiť ďalej. Bojíme sa stretnúť aj s Bohom, aby sme nepočuli jeho hlas, ktorý môže začať do našej duše. Ostávame vo víre života, kde nám nikto nepovie pravdu o nás, lebo tak si to vyžaduje dnešná spoločnosť. Sme unavení z ľudí a ľudia sú unavení z nás.

Aby sme prežili, potrebujeme Jána Krstiteľa. Potrebujeme ľudí, ktorí nás majú radi, ale zároveň majú odvahu povedať nám pravdu o nás. Povedať nám: Toto robíš dobre a toto zle. Potrebujeme úprimne vyznať svoje hriechy, aby nás Boh urobil novými ľuďmi. Aby sme boli užitoční pre svet, potrebujeme si prejsť osobnou púšťou.

Ako sa teda pripraviť?

Pripravte cestu Pánovi, nie sebe. V našom

svete je mnoho hlasov, ktoré „kričia“ - na námestiach, na uliciach, na zhromaždeniach, v novinách a v televízii. Tieto hlasy nás povzbudzujú, aby sme kúpili nejaký tovar, aby sme nestratili príležitosť, aby sme sa pripojili k nejakej manifestácii, aby sme hlasovali, podpísali, protestovali, búrili sa, pripojili sa k hlásaniu určitých hesiel. Počujeme hlasy, ktoré nám hovoria o zisku, úspechu, nenávisti, násilí a o mnohých iných posolstvách. Ponúkajú nám cesty, ktoré nás majú doviesť k úspechu, nie však k Ježišovi.

Žiaľ, mnoho pokrstených a pobirmovaných veriacich sa nepýta: „Čo máme robiť?“, ale: „Čo nemusíme robiť?“ Ich náboženský život sa sústreďuje na hľadanie odpovedí na to, ako sa čo najšikovnejšie oslobodiť od akýchkoľvek kresťanských požiadaviek. Už deti v škole, ktorým kňaz alebo katechéta pripomenie, že majú chodiť každú nedeľu do kostola, sa opýtajú: „A to sa musí?“ A to isté sa zopakuje, keď im pripomenie pravidelnú svätú spoveď či náboženské vzdelávanie: „A to sa musí?“

Aj dospelí im často kontruujú otázkami: „To sa naozaj musím modliť každý deň?“ „To musím tak rozprávať, aby som nehrešil?“ „Len ja musím odpúšťať?“ Takito kresťania sa postupne dostanú do stavu, keď sú presvedčení, že nakoniec nič nemusia. A začnú kritizovať Cirkev a kňazov s argumentom, že Ježiš bol iný, že on takéto veci nepožadoval.

Ako sa teda máme pripraviť? Táto otázka by mala sprevádzať naše adventné sväté spovede. Nebojme sa opýtať svojho svedomia. Nebojme sa opýtať Ježiša. Nebojme sa opýtať kňaza. Lebo pýtanie sa nesvedčí o našej slabosti, ale o snahe žiť tak, ako to chce od nás Ježiš. A odpoveď, ktorú dostaneme, nás nemá len povzbudiť, ale má nás presvedčiť o tom, že ako ľudia a kresťania máme na viac, ako sme doposiaľ dokázali.

Text: Miroslav Turanský

Foto: Silvia Kobelová

Na akú rolu vo svojom živote sa chceš zodpovedne pripraviť?

Všimli ste si, na čo sa v živote najviac pripravujeme? Na povolanie. Je toto ale tá najdôležitejšia úloha v našom živote? Nie, však? A predsa trávime roky v školských laviciach, len aby nám potom bolo povedané, že teória sa líši od praxe.

Prečo však neexistuje systematická príprava na partnerstvo či na rodičovstvo? Zrejme predpokladáme, že láska všetko zariadi, že všetko to s ňou príde samo. Človek si môže niečo sám naštudovať, ale chýba tu praktická dlhodobá príprava. A tak je výchova iba o inštinkte a ešte o jednej veci - o spomienkach.

Siahame po tom, čo poznáme. Naši rodičia nás bili? Aj my udrieme. Boli prísni? Aj my budeme. Veď to z nás urobilo dobrých ľudí (v tom momente sme zrazu všetci presvedčení, že sme dobrí), tak je to správna metóda! Takto sa prenášajú rôzne vzorce z generácie na generáciu, no ľudstvo v skutočnosti nenapreduje v múdrosti. Je to len o kopírovaní toho, čo tu už bolo.

Príprava na partnerstvo

Príprava na partnerstvo či rodičovstvo si vyžaduje školiteľov, ktorí sú spojení sami so sebou (aj so svojimi skrytými pocitmi, aj so svojou temnou stránkou). V pokore sa prijímajú vo svojej ľudskosti. Ich úprimnosť a schopnosť prijať sa bude akýmsi nosidlom ich náuky, tak ako základom dobrého materstva je byť si vedomá všetkých svojich pocitov.

Veľmi radi a často kritizujeme ľudí, ktorí vlastne nevedia, ako na život. Rozsypú sa im vzťahy, netušia, ako pristupovať k dieťaťu, nevedia sa sami posúvať. Sú to vlastne akísi „mrzáci“. Ľudia, ktorí dostali z vlastnej rodiny len akési chybné čiastočky na vybudovanie tej obrovskej a zložitej veci, akou je život. S týmito čiastočkami, ktoré sú také neúplné, že je z nich absolútne nemožné vytvoriť ucelenú mozaiku, akokoľvek sa človek snaží, sa títo ľudia snažia vybudovať bezpečné zázemie, milujúcu rodinu.

Patent na život

Netúži však každý človek po láske? Netúži po teple rodinného krbu? My však vyhlásime, že ľudia sú dnes egoisti a že vlastne chcú byť sami. Rozprávame o tom, ako sa má žiť a o tom, ako má vyzerat' rodina. Robíme však niečo preto, aby tu takéto rodiny boli? Máme preto právo kritizovať, ak neponúkame riešenia? Namiesto toho, aby sme ľuďom pomohli v tom, čo je skutočný problém, teda v tom, že ľudia nemajú schopnosti, náuku, postup na to, ako správne žiť, označíme ich za sebcov. Veľmi pohodlné riešenie, ktoré z nás zmýva zodpovednosť za tento stav.

Alebo je problémom vlastne to, že ani my sami v skutočnosti nevieme, ako žiť tento úbohý pozemský ľudský život plný vášní a protikladov? Naše vlastné „usporiadané“ rodiny sú často iba bublajúce kotly, ktoré starostlivo zakrývame pred „spolubratmi“. Nemali by sme skôr s pokorou uznať, že na ľudský život patent nemáme a snažiť sa získať vedomosti z vedy, ktorá ľudský život študuje? Možno by sme tak potom vlastné sily dokázali naozaj nasmerovať k Bohu, pretože by sme nemuseli všetku energiu sústrediť na to, aby sme zakrývali vlastné nedostatky a hrali divadlo perfektných.

Človek, ktorý je uvoľnený, je slobodný, pretože nemusí donekonečna uspokojovať svoje vlastné nedosiahnuteľné očakávania. Taký človek je šťastný a svojím šťastím zasahuje ostatných. Taký človek priťahuje ľudí, taký človek lieči. Taký človek je soľou Zeme.

Mgr. Zuzana Liptáková

O.Z. Lepšie ja - poradenstvo, semináre, kurzy
www.lepsieja.sk

Príprava na niečo väčšie sa začína vernosťou v malom

Prvá vlna koronavírusu a to, že sme všetci museli zostať doma, ma veľmi frustrovala. Nevedela som, čo so sebou. Bola som zvyknutá stále niekam chodiť a niečo robiť, no teraz som zrazu musela ostať za zatvorenými dverami. V duchu som si hovorila: „Pane, čo som také zlé vykonala, že si ma tu zavrel?“

Najťažšie na tom bolo, že som nemohla ísť do kostola. Pán mi však na toto trápenie odpovedal protiotázkou: „Prečo vnímaš tento čas ako trest? Trestá snáď rodič svoje dieťa tým, že ho chce niečo naučiť?“

Odpoveď v knihách

Tieto slová sa ma veľmi dotkli, hoci som im celkom nechápala. Odpoveď som našla v knihách, ktoré som v tom čase stihla prečítať. Najviac mi napovedal životopis svätej Kataríny Sienskej, ďalej kniha Ben Hur a tiež niekoľko pasáží z Písma.

Všetky tieto knihy v sebe niesli jeden spoločný znak ich hlavných postáv, ktorým bola príprava vo forme vernosti. Naučili sa byť verní v malom, a preto im bolo zverené niečo väčšie. Svätá Katarína začínala tým, že sa len modlila a slúžila svojej rodine, a preto jej bola zverená toľká múdrosť, že ju dnes právom nazývame učiteľkou Cirkvi. Júda Ben Hur bol verný vo svojej službe, hoci bol obyčajným otrokom, a tak mu Pán daroval postavenie a veľký majetok a on, keďže sa naučil byť verný v malom, dokázal poctivo spravovať aj bohatstvo.

A čo robil prorok Elizeus predtým, než ho Eliáš zavolať? Oral pole. Robil bežné domáce práce, bol verný v malom. Takýchto svedectiev by sme určite vo Svätom Písme našli mnoho. Ved' aj sám Ježiš bol 30 rokov verný v maličkostiach. A práve takáto vernosť je najlepšou prípravou na čokoľvek, čo nás čaká, či už na rozhodovanie, kam pôjdem na vysokú školu, alebo či zasvätim svoj život Bohu, alebo v ktorom meste či dedine budem bývať.

Vernosť v malom

Aj ja som sa rozhodla pripravovať práve touto vernosťou v malom. Vykonávala som bežné

domáce práce, učila som sa do školy a prvýkrát som si vyskúšala modlitbu s priateľmi online. Napriek tomu, že sa zo mňa stala takpovediac „žienka domáca“, mala

som vždy dostatok voľného času aj na odych. Takto som verne konala svoje povinnosti až do júna, keď prišli prvé skúšky v škole.

Už v tomto skúškovom období som videla veľa Božieho požehnania. Najväčšie som však vnímala počas leta, keď som pracovala v nemocnici. U nás na pracovisku oživovali jedného muža, ktorý prestal dýchať. Vedela som, že je pri ňom priveľa zdravotníkov a ja by som už len zavádzala, tak som sa vzdialila. V samote som sa začala modliť za tohto človeka a, keďže som nevedela, či bol veriaci alebo nie, prosila som Pána, aby mu daroval ešte aspoň minútu, aby sa mohol vyznať zo svojich hriechov.

Vzhľadom na to, v akom bol stave, mal byť okamžite mŕtv. Ale predsa sa ho podarilo oživiť a žil ešte jeden celý deň. Prosila som o minútu a Pán mu daroval deň. Keď s vierou prosíme, neprináša to požehnanie len nám, ale aj ľuďom, ktorým žehnáme.

Nie som prorokom ani sa nepovažujem za charizmatičku. Jednoducho som si len uvedomila, že tou najlepšou prípravou na čokoľvek je jednoduchá vernosť v malom. A tomu zostávam verná.

Eulália

Ako sa pripravujete na Vianoce?

- Alena: „Som viac-menej ležiaca, ale predsa trochu chodím. Nič nestíham, no Pán mi posielal ľudí, ktorí ma nečakane prekvapia a povzbudia. Predsavzatia si nerobím, očakávam Jezuliatko vrúcnejšími modlitbami. Adventný čas prežívam takto strelnými modlitbami: ‚Marantha - príď Pane Ježišu...‘“
- Renáta: „Pripravujem sa na narodenie nášho dieťatka. Modlím sa, aby bolo zdravé, múdre a požehnané. Prosím betlehemské dieťa o požehnanie pre nás všetkých.“
- Marianna: „Pripravujem sa duchovne. Chodím na sväté prijímanie. Je ťažká doba, musíme sa veľa modliť, čítať Sväté písmo, robiť pokánie. Neklebetiť, ale rozprávať sa o nebeskom dieťatku, o jeho daroch, nie pozemských. Tie si do hrobu nezoberieme.“
- Rudi a Irča: „Žijeme normálne. Modlitbami, prácou, postíme sa, púšťame si mariánske piesne. Celý svoj život chceme dať Ježiškovi do jaslí, aj celú našu rodinku. Dcéru rehoľničku, študentku a synov. Minulosť a budúcnosť tam pri jasliach vložíme na kolienách, do náruče Pána a Panny Márie.“
- Katka: „Je mi dnes najviac ťažko, čo žijem. Muž ma dost' nerváči, viac sa modlím ruženec i cez TV LUX a zasväcujem celú rodinu Pánu Bohu. Pripravujem sa na návštevu našich milovaných vnúčatiek. Očakávame ich s láskou. S Ježišom som veľmi šťastná a povzbudzuje ma film ‚Diaľnica do neba‘. Je mi povzbudením na ceste k Vianociam popri modlitbách.“
- Martin: „Počas Vianoc čakáme prvé dieťatko. To bude pre mňa nie len čakanie na príchod Božieho syna, ale aj vlastného. Modlitbou za vlastné dieťatko a manželku sa mi približuje narodenie Božieho dieťatka a spolu je to neopísateľné. Verím, že priblížením Adventu sa mi zintenzívni aj príprava na príchod Božieho syna.“
- Júlia: „Vyhľadávam ticho a v tom tichu načúvam, čo mi Boh hovorí. Stretávam sa vo svojom srdci s Pánom Ježišom a klaniam sa mu. Tiež sa modlím a zasväcujem celú rodinu Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie a s plnou dôverou ich odovzdávam Srdcu Panny Márie, Božskému Srdcu a Nebeskému dieťatu v jasliach. V modlitbách Brigity Švédskej zahŕňam do Kristovej krvi celý svet. Zvlášť syna.“
- Miriam: „Modlíme sa deviatniky, vyzdobujem kaplnku v našej dedine, periem, pripravujem betlehemček. Pečieme pre návštevy a chcem sa polepšiť a ísť na svätú spoveď. Sme vďační za sväté omše a Eucharistiu.“
- Emil: „Nemám špeciálne predsavzatie. Uzbranosťou v modlitbe. Mám istotu v Božej láske, denne s Pánom prežívam všetky chvíle - radostné i ťažké. Viem, že sa nemusím báť, lebo On je stále so mnou. Mám pekný vzťah s Pannou Máriou, je mojou súčasťou. Každý deň sa dávam pod jej ochranný plášť.“
- Július: „Každé ráno si dávam predsavzatie, že budem dobrý, aj keď mám skoro 60 rokov. Akosi sa mi to nedarí. Už od rána sa zdravím s Pánom Ježišom, keď kráčam po schodoch, a hovorím: ‚Pane Bože, aký si dobrý, Pane Bože, aký si dobrý. Ďakujem Ti za to i za všetkých.‘ Modliem sa k Božiemu milosrdenstvu.“
- Lena: „Zatiaľ sa nijako nezaobieram so sebou, v televízii počúvam debakle a vyteká mi žlč. Ezechiel hovorí: ‚Koniec, prichádza koniec.‘“
- Jolanka: „Modlím sa svätý ruženec. Prosím Matku Božiu o požehnanie a Božiu pomoc. Chodím na svätú spoveď a prijímanie i na večerné omše, pokiaľ vôbec sú. Pane daj, aby zavládol Boží pokoj a Božia láska počas vianočných sviatkov.“
- Magda: „Snažím sa modliť za mojich milovaných - i tých mínusových. Dám ich do jasličiek komplet. Verím, že ich betlehemské dieťatko prijme ako aj mňa. Veď Pán Ježiš povedal: ‚Kým nebudete ako deti, nevojдете do môjho kráľovstva.‘ Ja si dovoľujem povedať, aby sme boli bez klamstva, zákerností, ohovárania a lži, Boh všetko vidí.“

Za odpovede ďakuje Anna Gálová

... tri otázky pre Mariána Suváka, koordinátora Betlehemskeho svetla na Slovensku

Vlani skauti Betlehemske svetlo ako symbol Vianoc priviezli na Slovensko už po 30. krát a mohlo sa zdať, že už ich nič len tak neprekvapí. Ale prišiel rok 2020, ktorý bude pre protiepidemické opatrenia určite iný ako všetky doteraz. O tom, ako sa skauti tento rok pripravujú na šírenie plamienka symbolizujúceho pokoj a nádej, sme sa krátko zhovárali so skautom Mariánom Suvákom, ktorý je už od r. 2011 koordinátorom Betlehemskeho svetla na Slovensku.

1

Privezú skauti Betlehemske svetlo aj tento rok?

Rok 2020 nás naučil, že naše rokmi zabehnuté plány priprav a samotná realizácia sa môžu ľahko zmeniť, nech by boli akokoľvek dôsledné. Tradíciou bolo, že do Betlehema každý rok cestovalo Diet'a svetla z Rakúska, ktoré bolo vybrané za dlhodobú obetavú pomoc, mimoriadnu angažovanosť alebo iný významný dobrý skutok, aby priviezlo Betlehemske svetlo.

Tento rok pre obmedzenia do Betlehema diet'a z Európy necestovalo. Z večného plameňa horiaceho v Bazilike Narodenia Pána plamienok odpálila deväťročná Maria Khoury z Betlehema. Tá lampáš doručila posádke lietadla zabezpečujúceho prevoz do Rakúska. Svetlo sa tak bezpečne dostalo k našim západným susedom, kde si počká na druhú decembrovú sobotu, kedy sa začne jeho púť. Veríme, že sa nestane nič mimoriadne, čo by tradíciu Betlehemskeho svetla napokon prekazilo.

Marián Suvák s Tobiasom Flachnerom - Diet'om svetla 2017

2

Ako sa tento rok zmení púť Betlehemskeho svetla na Slovensku?

Z odovzdávacích a preberacích slávností sa, žiaľ, tento rok presunieme len na hraničné priechody, kde sa v čo najväčšej miere bezkontaktné stretneme a so skautmi z Rakúska si svetlo odovzdáme. Takisto ho posunieme ďalej našim priateľom, skautským dobrovoľníkom na poľsko-slovenských a ukrajinsko-slovenských hraniciach.

Samotná distribúcia po Slovensku sa zmení v tom, že tento rok nevyužijeme rozvoz vlakmi. Rozhodli sme sa tak preto, lebo sme nechceli na železničných staniciach iniciovať zhromažďovanie väčších skupín ľudí, ktoré by Betlehemske svetlo vítali. Betlehemske svetlo ale privezieme všade tam, kde sme ho zvykli šíriť po minulé roky.

3

Čo sa zmení na rozdávaní Betlehemskeho svetla v Prievidzi?

Odpalovanie Betlehemskeho svetla sa bude tento rok realizovať so zreteľom na všetky aktuálne platné bezpečnostné a hygienické opatrenia. Našou prioritou bude čo najmenší kontakt medzi ľuďmi a čo najmenšia miera zhromažďovania. Viac ako po iné roky chceme spolupracovať so správcami kostolov, v ktorých sa budeme snažiť vytvoriť miesta, kde sa záujemcovia obslúžia sami. Teda plamienok si odpália od sviece alebo lampy, ktorá bude horieť na bezpečnom mieste, napríklad vo vestibule.

Tradične na Štedrý deň od 13:00 do 14:00 budú rozdávať Betlehemske svetlo skauti a skautky na 10 miestach v Prievidzi a Bojniciach. Budeme pri tom tiež hľadať čo najviac samoobslužný spôsob odpalovania plamienka a dbať na dodržiavanie odstupov. Tentoraz tak budeme chrániť okrem plamienka aj seba a svoje okolie.

Za odpovede ďakuje Alojz Vlčko
Foto: archív Slovenského skautingu

Sviatosti - nezaslúžený Boží dar

Už v školských laviciach sme sa učili základnú poučku o sviatostiach: sú to viditeľné znaky neviditeľnej Božej milosti, ktoré ustanovil Ježiš Kristus. Znie to zložito, ale v preklade ako keby sme hovorili, že sviatosti sú prejavy Božej lásky voči nám, ľudom.

Všetky sviatosti sa vysluhujú v Cirkvi od začiatku, aj keď o tom nemáme písomné dôkazy. V prvých storočiach sa nepísalo o počte sviatostí. Nehovorilo sa o nich z viacerých príčin. Keďže spočiatku neboli spory týkajúce sa sviatostí a ich počtu, cirkevní otcovia nevideli potrebu teoreticky zdôvodňovať počet sviatostí. Navyše Cirkev si v prvých storočiach chránila svoje tajomstvá, aby neprišlo k ich zneucteniu alebo výsmechu, napr. na sv. omši boli prítomní len tí, čo boli pokrstení.

O siedmich sviatostiach hovoril Florentský koncil, sv. Tomáš Akvinský a nakoniec ich definitívne potvrdil a definoval Tridentský koncil. Veľkým prínosom pre učenie o nich bol aj sv. Augustín. Ten vysvetlil a určil viditeľné znaky - slovo a vec (v dnešnej dobe to nazývame materiál a forma) -, z ktorých sa skladá samotná sviatosť. Napr. pri krste je materiálom voda, ktorou sa dieťa krstí a formou sú slova krstu („Dominik, ja ťa krstím v mene...“). Pri Eucharistii je materiálom chlieb a víno a formou sú slova premenenia.

Dôležitá je slobodná vôľa

Podľa učenia sviatosti účinkujú neomylné za predpokladu, že je tam slobodná ľudská vôľa, ktorá chce prijať Božiu milosť. Sviatosti pôsobia „ex opere operato“. Termín „ex opere operato“ bol zadefinovaný v 13. storočí. Účinnosť sviatosti „ex opere operato“ je pôsobenie skrze Krista, ktorý bol pre nás ukrižovaný a vzkriesený. Účinnosť sviatosti nie je zapríčinená magiou. Boha do ničoho nenútime, je tu len potrebná otvorenosť ľudskej osoby. Prijatie sviatosti je Božia milosť a to si človek musí uvedomovať.

Aj pre prijatie sviatostí platia isté pravidlá: Čo sa týka platnosti, tak u prijímateľa musí byť viera a úmysel. Tiež musí byť prijímateľ živý, pretože sviatosti sú sviatosti živých a nie mŕtvych. Ten, čo prijíma sviatosť, má mať aj úmysel danú sviatosť prijať. No a nakoniec je dôležité, aby bola ako prvá prijatá sviatosť krstu. Ten, čo nemá sviatosť krstu, nemôže platne prijímať ani ostatné sviatosti. Preto sa krst nazýva aj bránou k ostatným sviatostiam.

Nezmazateľný znak

Pri sviatostiach sa stretávame aj s termínom nezmazateľný znak. Tri sviatosti nám vtlačajú do duše nezmazateľný znak, a to sú tie z nich, ktoré v živote môžeme prijať iba raz: krst, birmovka a kňazstvo. Tieto sviatosti sa nemôžu v živote opakovať.

Všetky tri sviatosti nám ukazujú určitú podobnosť s Kristom, ktorému sa pripodobňujeme. Krstom sa stávame Božími deťmi, pri sviatosti birmovania sa z nás stávajú Boží svedkovia a bojovníci, nakoniec pri prijatí vysviacky sa stávame Božími služobníkmi.

Podľa sv. Augustína každý pokrstený patrí Kristovi, aj keby od neho odpadol, pretože krstom sa mu vtlačá do duše nezmazateľná pečať, znak, ktorý sa nedá nijako odstrániť. Aj keby sme sa dali vypísať z Katolíckej Cirkvi.

Každá jedna sviatosť spôsobuje nejaké účinky, ktoré si pri jednotlivých sviatostiach budeme postupne rozoberať.

Dominik Kučera

Je to len slovo, každý ti to povie. Je to len slovo, kto sa o tom dozvie?

Recenzia filmu Skrytý život

Ježiš prežil väčšinu svojho pozemského života v tichom zázvetro. Zo Svätého písma sa o obdobie pred začiatkom jeho verejného účinkovania dozvedáme len veľmi málo. Je v nás túžba vedieť viac, vyžmýkať zo zaujímavej osoby ďalšiu kvapku nevšednosti.

Tá sa prejavuje aj v apokryfných evanjeliách, v ktorých môžeme nájsť napríklad opis toho, ako malý Ježiško oživil hlineného vtáčika. Božstvo si spájame predovšetkým so zázrakmi. Tie sú nepochybne dôležité, veď od Boha ako Stvoriteľa sveta a jeho zákonov prirodzene očakávame, že nad nimi aj vládne.

Zázraky či ľudskosť?

Zázraky však nevyčerpávajú ani neodkrývajú celú hĺbku a krásu Boha. Dokonca by v nás samy osebe mohli vyvolávať pocit veľkej vzdialenosti medzi nami a Bohom. Veď božstvo bez spojenia s človečenstvom nám nie je blízke. Ako by aj mohlo byť, keď nepozná smäd, hlad, únavu, pokušenia, choroby či bolesť zo zrady milovaného priateľa? Ale nielen to. Nepozná ani ľudskú obetavosť, ktorá nehladá na vlastný prospech, hoci má veľa čo stratiť, ani radosť, ktorá vzniká počas rozhovoru medzi priateľmi hľadajúcimi pravdu, ani zaspávanie v matkinom náručí po vyčerpávajúcom plači. Keby sa Boh nestal jedným z nás, mohli by sme mu povedať, že hoci nás stvoril, vôbec nevie, čo to znamená byť človekom. Avšak Slovo sa telom stalo. A nič ľudské - okrem hriechu - mu nebolo cudzie alebo vzdialené.

Vytrvalé áno

Skrytý život je film amerického režiséra Terrencea Malicka, ktorého hlavným hrdinom je Franz Jägerstätter, beatifikovaný

pápežom Benediktom XVI. v roku 2007. Tento sedliak žil svoj nazaretský život v rakúskych Alpách v prvej polovici 20. storočia. Človek „milión“ so ženou, dcérami a malým hospodárstvom, o ktorom sa netočia filmy. Ako to, že tento film natočený bol? Ide o malý zázrak, ktorý vyrástol z malého, ale vytrvalého „nie“ niekomu, kto chcel zasadiť na trón Najvyššieho. Alebo inak - z jedného veľkého a vytrvalého „áno“, ktoré Franz Jägerstätter hovoril prvému Božiemu prikázaniu.

Otázky o zmysle

Akú hodnotu má slovo? Nie je hlúposťou držať sa viery v situácii, keď všetko viditeľné kričí proti nej? Aký je zmysel ľudského života? Vo filme Skrytý život na vás čakajú tieto a ďalšie základné otázky, nádherné scenérie a výborné herecké výkony podporené netradičnou kamerou a pôsobivou hudbou. Jeho srdcom však zostáva príbeh konkrétneho človeka, ktorý nebol jedným z mnohých obdivovateľov Krista, ale jeho nasledovníkom tak v skrytom živote, ako aj počas cesty na Kalváriu. Či sa tam nasledovanie končí? Kto verí nasledovnému?

Text: Peter Pikulík OFMConv.

Foto: www.miro.medium.com

„Duše spravodlivých sú však v Božích rukách, muka sa ich nedotkne. Nemúdri sa nadržávali, že je po nich; za nešťastie posudzoval sa ich odchod, za skazu ich poberanie od nás. - Oni sú však na pokoji. Lebo keď aj, podľa mienky ľudí, pretrpeli muky, jednako ich nádej bola plná nesmrteľnosti. Po nedlhom treste prijímú veľké dobrodenie, pretože ich skúšal Boh a zistil, že sú ho hodni. Vyskúšal ich ako zlato v peci a prijal ich ako celopalnú obeť.“ (Múd 3, 1 - 6)

Dušičky

2. novembra 2020

Aj keď pán premiér a veľké množstvo novinárov hovorili o „dušičkovom“ víkende, naozajstné „dušičky“, teda Spomienku na zosnulých, máme až dnes. Včera sme v liturgii katolíckej cirkvi oslavovali ľudí, ktorí dosiahli svoj hlavný životný cieľ. Sú v nebi, teda svätí, blízki Bohu. Dnes spomínáme a najmä sa modlíme za tých, ktorí už zomreli, nie sú zatratení, ale ešte nie sú svätí, teda v nebi.

Podľa viery cirkvi im na ceste očisťovania či dozrievania pre nebo môžeme pomôcť. Tento názor vychádza z pravdy viery o spoločenstve svätých, ktorá hovorí, že ľudia, ktorí sú blízki Bohu, si navzájom môžu posielat duchovné bonusy. Svätí v nebi ich posielajú nám, teda za nás orodujú, modlia sa. My zas orodujeme, teda modlíme sa, za čakajúcich, tzv. duše v očistci, ľudovo „dušičky“. Robíme tak najmä na cintoríne, kde sú uložené ich telá, čo tohto roku nešlo. Namiesto cintorína sme navštevovali odberné miesta.

Paradoxne práve to nám vytvorilo obraz toho, o čo tu ide. Testovaní negatívne, ľudia bez vírusu, nám môžu predstaviť ľudí bez hriechu, svätých v nebi. Mŕtvi na Covid zas zatratení. No a testovaní pozitívne pripomínajú čakajúcich, duše v očistci. Väčšinou sú v karanténe, oddelení. Ale môžeme im pomôcť svojou starostlivosťou, stravou plnou vitamínov, liekmi či povzbudením cez telefón. Podobne ako v týchto dňoch pomáhame „dušičkám“.

Vladimír Slovák **rtv:** Rádio Slovensko **rtv:** slovensko.rtv.slovensko.sk

Boží dar

9. novembra 2020

Čau, Teo! Pekne pozdravujem a prajem k meninám všetko najlepšie! Tvoje meno Teodor znamená Boží dar či Bohom darovaný. Tak som Ťa chápal, keď si so mnou pred rokmi točil malý televízny medailón o tých, čo nie sú celebritami. A tak Ťa chápem aj pri súčasnej spolupráci pri varení Božieho slova.

A verím, že sa nenahneváš, keď ako Boží dar chápem aj iných svojich blízkych, ktorí tento týždeň slávia meniny. Saleziána Tibora, ktorý sprevádzal moje dospievanie i kňazské povolanie, a kamaráta Tibora, s ktorým som sa stretol po 30 rokoch. Svojho otca Martina, ktorému sa čoraz viac podobám, a jeho vnuka a pravnuka, ktorí po ňom nesú meno. I kamaráta Martina, ktorý vyrastal na Podpolaní a dnes ohlasuje evanjelium v Kirgizsku. Tiež Stana, s ktorým sme zdolali množstvo tatranských štítov. Jeho spev a hra na gitare sú dodnes súčasťou najkrajších životných spomienok. Ako aj množstvo iných.

A verím, že ste sa nenahnevali ani vy, priatelia, ktorých som nemenoval. Ved' všetci ste pre mňa Božím darom. Tí, ktorých poznám osobne, ale aj tí, ktorí so mnou dnes ako aj v iné pondelky prostredníctvom Rádia Slovensko uvažujete o živote, náboženstve, pravde, láske či iných hodnotách.

Nakoniec verím, že všetci máme okolo seba ľudí, ktorí sú pre nás darom, za ktorý sme vďační.

Problémy vrátenia

16. novembra 2020

„To poznám, to je Hungárka,“ hovorím si, pozerajúc do kalendára so starými fotkami z Banskej Bystrice. Nad obrázkom je komentár: „Pôvodne kaviareň Hungária, po roku 1918 premenovaná na Sláviu.“ Wikipédia hovorí, že budova bola postavená v roku 1896 v secesnom štýle. Boli v nej byty, kancelárie i reštauračné priestory. Tie v 90. rokoch minulého storočia obnovili pod pôvodným menom Hungária. Dnes slúžia pre banku.

„Majitelia reštaurácie sa chceli vrátiť do čias monarchie a nevyšlo to,“ pomyslel som si. „Keby sa boli vrátili do čias prvej republiky, možno by trafili lepšie.“ O tom, že vrátiť sa môžeme rôzne, hovorí práca reštaurátorov. Na historickom diele sa najskôr urobí prieskum, ktorý zistí približnú dobu vzniku i množstvo a kvalitu neskorších úprav. Potom sa určí, do ktorej podoby sa dielo obnoví, reštauruje. Nie vždy je to pôvodná. Retro dnes beží aj v iných oblastiach. Vytáhuje sa grafika obalov stará desiatky rokov. Priestor dostávajú staré hity a móda objavuje prvky používané v časoch dávno minulých. Niekedy tak robíme kvôli uvedomeniu, že to bolo dobré, inokedy zarábame na spomienkach.

Tak či onak, vrátenie sa v čase možné nie je. Poučenie z histórie ale áno. Je však oveľa hlbšie a náročnejšie ako zmena názvu či napodobnenie obrazu.

Zamyslenie na dnešný deň **rtv:** vysiela každý pondelok 5:10 hod.

Klement I.

23. novembra 2020

Aj keď sa to nezdá, dnešný oslávenec Klement poznačil našu históriu. Nemyslím Klementa Gotwalda, ktorý sa narodil v tento deň pred 124 rokmi. Ani Klementa Borového z Česka či Klementa Zoltána z Maďarska. Myslím Klementa I., pápeža, tretieho nástupcu sv. Petra na Rímskom biskupskom stolci.

Cirkev viedol koncom prvého storočia. Za cisára Trajána ho poslali pracovať do mramorových lomov na Kryme. Keďže sa vďaka nemu niekoľko pohanov obrátilo na kresťanstvo, odsúdili ho na smrť. Jeho ostatky na tomto polostrove v roku 860 objavili iní ohlasovatelia evanjelia, solúnski bratia Metod a Konštantín. V roku 863 ich zobrali na svoju životnú misiu na Veľkú Moravu. O štyri roky, keď kvôli obrane liturgie v slovanskom jazyku išli do Ríma, vzali ich so sebou. Otvorili im dvere priamo k pápežovi Hadriánovi, ktorý splnil všetky ich požiadavky.

Vo všeobecnej cirkvi je Klement I. známy najmä svojim listom kresťanom v Korinte, kde prebehla vzbura a odmietnutie hierarchie, svojho biskupa. Klement ním otvoril dvere podráždených veriacich pre svojho biskupa a dvere biskupa pre veriacich, ktorí nespĺňali jeho predstavy. I vďaka nemu kresťania v tomto meste našli svoj spoločný životný priestor.

Kiežby otváranie dverí, a nielen v deň jeho spomienky, poznačilo i náš súčasný život.

Z dobrovoľníka rehoľník

Svätý Benedikt Menni

V roku 1859 sa na Apeninskom polostrove odohrávali boje súvisiace s cieľom vytvoriť z rozdrobených území jednotný taliansky, štát. Benedikt mal len 18 rokov, keď sa po veľkej bitke pri Magente prihlásil za dobrovoľníka. Pomáhal pri prevoze ranených zo železničnej stanice do nemocnice rehoľných bratov a pri ich ošetrovaní. Netušil, že práve na tomto mieste objaví svoje povolanie.

Benedikt Menni (vlastným menom Angelo Ercole) sa narodil 11. marca 1841 v Miláne do hlboko veriacej rodiny. Bol piatym z pätnástich detí. Študoval na gymnáziu a po maturite sa zamestnal ako bankový úradník. V tomto zamestnaní však nezotrval dlho. Vidiac nečestné praktiky bankárov, dal radšej výpoveď.

Milosrdní bratia

Vtedy do jeho života zasiahli boje, v ktorých budúce Taliansko po boku s Francúzskom bojovalo proti Rakúsku. Každodenná obetavosť a láskavosť, s ktorou členovia rehole Hospitálskych bratov sv. Jána z Boha ošetrovali ranených, na neho ako dobrovoľníka veľmi zapôsobili. Zrazu mu bolo jasné, že nie bankový úrad, ale toto je jeho cesta. V roku 1860 vstúpil do rehole a prijal rehoľné meno Benedikt. Študoval filozofiu a teológiu a zdokonaľoval sa tiež v medicíne a špeciálne v chirurgii. V roku 1866 bol vysvätený za kňaza.

Generálny predstavený rehole, vidiac nadanie mladého Benedikta, ho hneď poveril náročnou úlohou - mal obnoviť rehoľu milosrdných bratov v oblastiach, kde zanikla pod vplyvom revolúcií či proticirkevných zákonov. Benedikt pobudol najskôr tri mesiace vo Francúzsku, aby tu načerpal skúsenosti. V tejto krajine si už totiž jeho spolubratia museli prejsť podobným procesom po skončení francúzskej revolúcie. Potom odcestoval do Španielska.

Ťažké začiatky

Španielsko mladého rehoľníka bez znalosti jazyka i peňazí neprijalo s otvoreným náručím. Dokonca aj miestny biskup Barcelony mu hádzal poľenú pod nohy. Po čase si však Benedikt získal jeho sympatie a dokázal vytvoriť aspoň aké-také zázemie pre svojich dvoch spolubratov, ktorí mu prišli na pomoc.

Rehoľníci otvorili v Barcelone útulok s nemocnicou pre rachitické deti (táto choroba sa prejavovala mäknutím a krivením kostí) a opustené siroty. Len čo sa dielo začalo trochu rozbiehať, Benedikt - úplne vyčerpaný - ochorel a musel sa ísť zotaviť do Marseille. No hneď, ako vyzdravel, vrátil sa späť do Barcelony.

Občianska vojna

Začiatkom 70. rokov 19. storočia vypukla v Španielsku občianska vojna. Revolucionári Benedikta uväznili a chceli ho zabiť, podarilo sa mu však dostať zo zajatia. Okamžite sa pripojil k Červenému krížu a pomáhal raneným bez ohľadu na to, na ktorej strane stáli.

Po skončení vojny sa Benedikt konečne mohol s plnou vervou pustiť do práce, kvôli ktorej pôvodne do Španielska pricestoval. Postupne sa mu podarilo založiť 14 rehoľných domov s nemocnicami v Španielsku, Portugalsku i Mexiku - mnohé z nich boli určené pre duševne chorých, ktorými sa nik nechcel zaoberať.

Epidémia cholery

V roku 1885 vypukla v Španielsku epidémia cholery. Benedikt so spolubratmi bol opäť v prvých líniiach - bratia vycestovali do najviac postihnutých oblastí krajiny a Benedikt dokonca v jednom mestečku zastupoval istý čas i chorého lekára.

Povolania v reholi rástli. V tomto období už mala v Španielsku a Portugalsku toľko rehoľníkov, že z nich mohla vzniknúť samostatná provincia. Páter Benedikt bol zvolený za prvého provinciála, a keďže bol do tejto funkcie opätovne volený aj na ďalšie obdobie, zotrval v nej až do roku 1903.

Milosrdní bratia sa v tomto období vo svojich ústavoch venovali iba ošetrovaniu mužov. Ľudia začali na pátra Benedikta naliehať, aby spravil niečo i pre ženy. Najskôr sa pre túto misiu pokúšal získať už existujúce ženské rehole, ale táto cesta sa ukázala byť neschodná. Napokon sa po mnohých modlitbách zoznámil s dvoma ženami, ktoré túžili ošetrovať ženy podľa príkladu milosrdných bratov. V roku 1881 tak vznikla Kongregácia nemocničných sestier Ježišovo-Božského Srdca. S jej pomocou založil páter Benedikt 13 ústavov, v ktorých sa rehoľnícky starali o duševne postihnuté ženy.

pokorným rehoľníkom. Jeho najčastejšou modlitbou boli slová: „Pane, ja si nedôverujem a celú svoju dôveru vkladám do Teba. Odovzdávam sa celý do Tvojich rúk.“ V tejto dôvere zotrval, i keď bol v roku 1909 povolaný do Ríma a vymenovaný najskôr za apoštolského vizitátora a po skončení tejto úlohy v roku 1911 aj za generálneho predstaveného rehole.

Po „ohováračskej kampani“ z vlastných radov sa v roku 1912 vzdal tejto funkcie a odcestoval do Paríža. V nasledujúci rok dostal mozgovú príhodu, následkom ktorej 24. apríla 1914 podľahol. „Všetkým odpúšťam a modlím sa za svojich žalobcov,“ povedal krátko pred smrťou sestrám, ktoré sa o neho starali.

Pápež Ján Pavol II. blahorečil Benedikta Menniho v roku 1985 a svätorečil ho v roku 1999. Upozornil pri tom na to, že tak ako všetci, ktorí nasledujú Ježiša, ani on neunikol nepochopeniu zo strany svojho okolia. „Bol však presvedčený o svojich šlachetných zámeroch a nachádzal silu v hlbokom zjednotení s Kristom a Cirkvou. Vďaka tomu sa dokázal postaviť proti útokom a pokračovať v službe pre spoločnosť a Božie kráľovstvo.“

Nepochopený

Mnohí videli v pátrovi Benediktovi špičkového manažéra, on bol však v prvom rade

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje a foto: Ž. Podtejski: Sol' zeme a svetlo sveta 7., www.milosrdni.eu

Spomienky

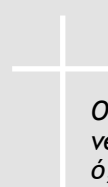

Dňa 13. decembra uplynie päť rokov, čo si náš Pán povolal do svojej vlasti nášho milovaného **Ignáca Bomboša**. Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tiché modlitby. S láskou spomína celá rodina.

Výročná svätá omša bude v nedeľu 20.12.2020 o 9:00 hod. v kostole Nanebovzatia Panny Márie (mariánsky na cintoríne) v Prievidzi.

Dňa 12. decembra 2020 uplynie 10 rokov od chvíle, keď nás navždy opustila naša drahá **Mária Gürtlerová**. S láskou na ňu spomínajú syn, dcéry a súrodenci s rodinami. Kto ste ju poznali, venujte jej tichú spomienku.

*Odpočínutie
večné daj im,
ó, Pane...*

Ahojte, kamaráti!

Viete, že už iba pár dní nás delí od Vianoc? Cez tieto najkrajšie sviatky v roku oslavujeme narodeniny Pána Ježiša. Určite sa veľmi tešíte... Priznám sa, že aj ja!

Teraz máme advent a v tento čas sa treba na narodenie Pána Ježiša dobre pripraviť. Zatrúbil to anjeli z nebička: „**Pripravte domovy i čisté srdiečka!**“ Pán Boh nám toľko toho daroval... To najhlavnejšie, svojho syna a nášho Pána, Ježiša Krista.

No spomeň si, čo všetko d'alšie si od neho dostal, pretože nič nie je samozrejmé. Za všetko Pánu Bohu poďakuj a čo si nezvládol urobiť dobre, to oľutuj. A napríklad si namiesto adventného kalendára s maškrtami daj predsavzatie, že každý deň do Vianoc sa budeš snažiť urobiť nejaký dobrý skutok. Tak bude tvoje srdiečko pripravené, aby mohol prísť Pán Ježiš aj k tebe. Rodičia budú isto milo prekvapení. Každý má predsa rád milé prekvapenia. No a prekvapenia tiež patria k Vianociam.

Prajem vám, milí kamaráti, aby ste prežili v kruhu rodiny požehnaný advent a milostiplné vianočné sviatky plné radosti, lásky a milých prekvapení!

Každý deň, keď urobíte dobrý skutok, si vyfarbite 1 hviezdu. Prajem vám veľa úspechov, aby vaša cesta k narodeniu Pána Ježiša bola krásne pestrofarebná!

Rubriku
pre deti
pripravila
Eva
Trepáčová

Výhercami súťaže o CD Hríbik deťom a spevník sa stali Rebeka Protschková, Alex a Alžbetka Krškovci a Lenka Važanová. Gratulujeme!

K R Í Ž O V K A

Na výhercu čaká tentoraz vianočný balíček: balenie troch DVD Kresťania v spoločnosti, na ktorých môže veriaci v deviatich dokumentárnych filmoch nájsť odpovede Cirkvi na otázky z oblasti etiky, rodiny, práva, politiky, medzinárodných vzťahov, ale aj podnikania, trhu, či pracovných vzťahov. K tomu pridáme aj CD s príbehmi pre deti Čas sudcov a Samson a Dalila. Správne riešenie tajničky pošlite na adresu bartolomejpd@gmail.com do 19. decembra 2020. Hľadajte dokončenie citátu: „Keď Boh vstúpi do nášho srdca, obdarí aj tých, ...“

Pomôcky: Rihand, ITOSS, Vitalon	Pálený cukor	Mazľavá tekutina	Kráľ zvierat	Ženské meno 24. 5.	Viať, fúkať	Priradova- cia spojka (tiež)	boa, kaldon, Senja, il	Značka litra	Jednotka plochy (100 m²)	Otcov brat	Spravil fľač tekutinou	Akciová spoločnosť (skr.)
Vianočná pieseň							Najvyšší cit, ľúbošť					
							Druh kvetiny					
„Chváľte Pána“, radosný chválospiev								Rozhlas a televízia Slovenska				
								Čuchový o.				
Hlasno kričať, tiež plakať						ŠPZ okresu Spišská Nová Ves			Zn. prvku Rádium			Obloha plná hviezd
						Voľakto			Polomer kruhu (zn.)			
Anglický jazyk (skr.)			3. časť tajničky	Spojka	1. časť tajničky							
Rímska číslica 1000		Predložka so 4. a 6. pádom			Chumáč, súbor tráv				Pevná, lesklá, vodivá látka			
		Petarda			Topánka po česky							
Eduard skrátene				Dlhý pás kožušiny okolo krku				Iniciálka mena Adam	Oslovenie Oľgy			
									Farebný pás na oblohe			
Hora, oblasť plná stromov				Myslená priamka			Anno Domini			Zahustený husací vývar	Iniciálka mena Eva	
				Vyplň žela- nie, sen			(Videl) devu m. Erika				Napiš anotáciu	
	Napadané listy							Jav				
	Súhrn nariadení							Predajca a výrobca obalov				
Prepravuje po vode na kratšie vzdialenosti						Indická priehrada						
						2. časť tajničky						
Biblický brat s prijatou obetou					Zn. krému na ruky							
					Skratka akustiky							
Citoslovce (nuž, no)			Otec zdrobnene, familiárne						Depart. of Transitional Assistance			
			Člen v tal. j.						Zápor			
Oslovenie otca				Hryznúť po česky								
Národná hokejová liga				Druh alkoholu Tuzemský ...			Ostrov v Nórsku					

Tajnička krížovky z minulého čísla znie: „...načo máš autoritu.“

CD TowMeot s autogramom umelca vyhrala pani Katarína Melišková. Srdečne blahoželáme!

Súťaž pripravuje Mária Suríková

Farská kronika

od 1. novembra do 30. novembra 2020

**Do farského spoločenstva sme
sviatost'ou krstu prijali:**

Tereza Baková
Sofia Švajlenková

Manželstvo uzavreli:

Matej Andrášik - Denisa Ľachká

**S kresťanskou nádejou na stretnutie vo
večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:**

Albín Bobok, 82 r.
Slavomíra Kasperová, 50 r.
Sidónia Abrahmovičová, 81 r.
Irena Bányiová, 90 r.
Mária Eckhardtová, 75 r.
Pavol Ollé, 82 r.
Stanislav Sitár, 71 r.
Štefan Michalovič, 56 r.
Magdaléna Podolanová, 83 r.
Helena Dadíková, 62 r.
Karol Tábi, 72 r.
Štefan Dzurík, 82 r.
Viktória Kurucová, 82 r.
Jana Matejková, 38 r.
Irena Ďuračková, 93 r.
Gabriela Kocúriková, 87 r.
Hildegarda Volentierová, 81 r.
Marian Hruška, 67 r.
Mária Struhárová, 78 r.
Anna Lehocká, 74 r.
Anna Karaková, 84 r.

Hľadáme spolupracovníkov do redakcie!

*Ak máte dar tvorivosti, viete písať alebo
cítite povolanie akokoľvek inak pomáhať
farskému časopisu Bartolomej, budeme
radi, keď sa nám ozvete a pridáte sa k nám.
Píšte na: bartolomej@farapd.sk.*

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače:
EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev,
Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4,
971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,50 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alojz.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori: Marek Sabol, Dominik Kučera,
Jozef Durkot, Elena Cagáňová,
Anna Gálová, Bernadetta Juríčková,
Štefan Kollár, Zuzana Liptáková,
Mária Melicherčíková, Dagmara Pavlove,
Mária Pytlová, Katarína Šimkovičová,
Eva Trepáčová, Miroslav Turanský

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1 - Martina Humajová
str. 2 - rodinné archívy detí zo súťaže
o CD pátra Janka
str. 35 - Dominik Kučera
str. 36 - Mária Melicherčíková

Tlač: PATRIA l., spol. s. r. o.
Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciam.

„Keď dôjdu slová, prejavte svoju lásku varením.“
(Alan D. Wolfelt)

Vianočný punč

Suroviny:

500 ml ovocného čaju; 200 g kryštálového cukru; 500 ml bieleho vína; 2 ks citrón; 2 ks pomarančov; 200 ml rumu; 1 tyčinka škoricce; 1 kávová lyžička klinčekov

Postup:

Uvaríme čaj, do ktorého pridáme cukor. Do vína pridáme dobre umyté citróny a pomaranče, ktoré nakrájame na kocky aj so šupkou. Pridáme škoricu a klinčeky. Víno zmiešame s čajom a privedieme do varu. Dlhो nevaríme, lebo sa vyparuje alkohol. Nakoniec pridáme rum. Podávame teplé v širokých pohároch, aby sme si užili vôňu.

Punč môžeme precediť a pridať mandarínky z konzervy a nakrájané jablká.

Pagáče maminky Kučerovej

Suroviny:

0,5 l mlieka; 1 ks droždia; 1 polievková lyžica cukru; 1 kg hladkej múky; 3 ks vajec + 1 ks na potretie; 1 ks (200 g) kyslej smotany; soľ; 1 polievková lyžica drvenej rasce; 2 ks (500 g) mletých škvarkov, 50 g šmalcu (bravčovej masti)

Postup:

1. Spravíme si kvások: mlieko a cukor zohrejeme na telesnú teplotu a pridáme droždie, ktoré do mlieka rozmrvieme. Posypeme troškou hladkej múky.

2. Múku, vajíčka, smotanu, soľ, rascu dáme do jednej nádoby. Keď mlieko nakvasí, vylejeme ho k múke a vypracujeme cesto. Keď dobre vymiešame, necháme kysnúť.

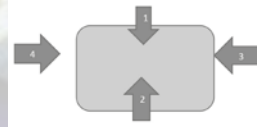
3. V druhej nádobke zmiešame škvarky, šmalec a lyžičku soli.

4. Nakysnuté cesto dáme na dosku/lopár/stôl a vyvaľkáme hrubší plát, na ktorý rozotrieme škvarkovú zložku.

Preložíme zo všetkých štyroch smerov a necháme 15 minút kysnúť. To spravíme 3-krát.

5. Nakoniec cesto vykrajujeme, potrieme vajíčkom a posypeme lanom.

6. Pečieme na 190°C do hneda.

Veľhory

Suroviny:

Cesto: 6 ks vajec; 150 g hladkej múky; 250 ml vody; 125 g Cery, trocha soli

Plnka: 300 g kryštálového cukru; 150 ml vody; 500 ml mlieka; 2 ks Zlatého klasu; 2 žltky; 250 g Hery (masla)

Postup:

1. Spravíme si odpaľované cesto: Vodu, soľ a Ceru privedieme do varu, pridáme múku a vareškou miešame hmotu cca 4 - 5 min. Odstavíme a po cca 3 minútach pridáme vajíčka, ktoré rozmixujeme šľahačom na hmotu bez hrudiek.

2. Cesto rozdelíme na dve časti. Jednu časť rozotrieme na plech vyložený papierom na pečenie a tak isto spravíme aj s druhou časťou.

3. Pečieme na 200°C do zlata.

4. Plnka: Cukor v hrnci roztopíme na karamel. Zalejeme vodou. Miešame, kým sa nám karamel neroztopí. Pridáme mlieko zmiešané so Zlatým klasom a žltkami. Privedieme do varu a varíme asi 2 minúty. Odstavíme, necháme vychladnúť a potom primiešame Heru (maslo) a rozšľaháme.

5. Medzi dva upečené pláty rozotrieme plnku a necháme odstáť.

Pripravil: Dominik Kučera

Kostol sv. Bartolomeja v Prievidzi, sviatosť birmovania, 29. novembra 2020

